

LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Ja-
maca, N. Y., under
the Act of March 3,
1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalis Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 73

Ozone Park 17, N. Y. Penkt., rugsėjo (Sept.) 15, 1961

METAİ 50-ji

KRISLAI

Kirovo vardo baletas
žavi niujorkiečius.
Fosterio laidotuves.
"The Workerio" piknikas.
JT asamblėjos sesija.
Mūsų pramogos.

— Rašo R. Mizara —

Pirmą kartą JAV gastro-
nija Leningrado Kirovo v.
Baletas. Praėjusį pirmadienį
Niujorko Metropolitan Opera
House salėje jis statė "Gulbių
ežerą" ("Swan Lake") su
žymiaja balerina Ina Zub-
kovskaja.

Teatro salė buvo aklina
prisipildžiusi publikos. Apie
šimtas žmonių stovėjo prie
salės per keliolika valandų,
kad galėtų įeiti ir pamatyti
tai, ko savo gyvenime gal būt
nebuvo matę!

Karštis buvo labai didelis.
salėje vėsinimo aparatų nėra,
tai publika mirko prakaitu.
Tačiau, tarybinio baletu su-
žavėta, ji džiaugėsi, kad gal
gėrėtis baletiniu menu, koks
tik Tarybų Sąjungoje tegali
klestėti.

Kritikai, didžiai įvertinda-
mi Kirovo baletu pasirodymą,
klausia: Kaip tokiose nepa-
lankiose salyse, tokiam
karštyje galėjo artistai taip
puikiai atlikti savo roles?
Jie atliko!

Prie W. Z. Fosterio karsto
šūkioje garbės sargyboje
stovėjo ir Lietuvos Prezidiu-
mo Pirmininkas (prezidentas)
Jostas Paleckis.

Fosterio laidotuvių mitingas
įvyks Niujorke sekamą pirmadi-
nį, rugsėjo 18 d., Carnegie
Hall salėje, Manhattane.
Rodosi, 1924 metais išver-
čiau į lietuvių kalbą Wm. Z.
Fosterio brošiūrą (pusknęgę)
— "Revoliucinis darbininkų
judėjimas Vokietijoje, Italijoje
ir Prancūzijoje." "Išleido
"Vilnis." Vis maniau tą bro-
šiūrą pasiūstį autoriui. Deja,
jos niekaip negalėjau surasti.
Ir šiandien pas save jos netu-
riau; neturi ir "Vilnis".
O taip aš ją norėčiau gauti.

Greitu laiku angliškas dar-
bininkų savaitraštis "The
Worker" pradės eiti du kartu
per savaitę.

Lėšoms padidinti leidėjai
ruošia pikniką, įvyksiantį rug-
sėjo 17 d. Camp Midvale, Va-
naque, N. J.

Piknike dalyvaus ir iš Fosterio
laidotuvių Maskvoje gri-
žusi Elizabeth Gurley Flynn.
Kas tik turite progą, daly-
vaukite. "The Workeris" val-
dina neįkainuojamą svarbų
vaidmenį JAV žmonių gyvenime,
bet jo rolė padidės, kai
eis du kartu per savaitę.

Laikas ir labai laikas Ame-
rikos darbininkams galvoti ir
apie savo anglų kalba dien-
raščio išleidimą.

Sekamą savaitę Niujorke at-
sidarys metinė Jungtinių Tau-
tų asamblėjos sesija. Joje
žada dalyvauti daugelio šalių
užsienio ministrai ir kiti įzy-
mūs pareigūnai.

Spėjama, kad asamblėjos
sesijoje kalbą sakys ir JAV
prezidentas J. K. Kenedis.

Pasaulis šiandien stovi ta-
rytum ant adatu, neramus, pil-
nas baimės, nes mano, kad bū-
tų imperialistai gali uždegti karo
liepsną.

Daug svarbių klausimų sto-
vi prieš šią asamblėjos sesiją.
Linkėjime, kad jie būtų
taikiai išspręsti, kad karo pa-
vėjus būtų pašalintas.

Rugsėjo 17 d. Vakarų Vo-
kietijoje įvyks parlamento de-

Tarybų Sąjunga vėl davė atsakymą

Maskva.—Tarybų Sąjun-
ga atsakė į Anglijos, Fran-
cūzijos ir Jungtinių Valsti-
jų notas. Jis pareiškė:

(1) Visi užsieniečiai,
kurie nori patekti į rytinį
Berlyną arba Vokietijų De-
mokratinę Respubliką (Ry-
tų Vokietiją), turi gauti
jos leidimą.

(2) TSRS sako, kad karo
laikų rytinio Berlyno oku-
pacija jau pasibaigė. Dabar
okupuotas tik vakarinis
Berlynas. TSRS reikalauja
Anglijos, Prancūzijos ir
Jungtinių Valstijų, kad su-
laikytų provokacijas iš va-
karinio Berlyno pusės. Dėl

kontroliavimo susisiekimo
tarp rytinio ir vakarinio
Berlynų pastatytų užtvarų
TSRS sako, jog tai yra gry-
nai tik Rytų Vokietijos rei-
kalas.

(3) Tarybų Sąjunga pro-
testuoja prieš JAV permeti-
mą į vakarinį Berlyną 1-
500 karininkų ir karių,
prieš anglų, amerikiečių ir
francūzų militarinius ma-
nevrus Berlynų perskyrimo
zonoje.

(4) Tarybų Sąjunga pa-
reiškė, kad jeigu pasekmėje
tų manevrų vakariečių pro-
vokatorių įvyks susirėmi-
mų, už tai atsakys vakari-
nio Berlyno okupantai.

Sako: Vokiečiai jau bėga iš vakarinio Berlyno

Vakarinis Berlynas. —
Franz Meyer, vedėjas
kraustymų Gustav Knauer's
firmos, sako: "Biznis per
kelias pastarąsias savaites
labai pagerėjo". Mat, dabar
iš vakarinio Berlyno kiek-
vieną dieną išsikrausto ir
Vakarų vokiečių nemažiau
50 žmonių.

Kodėl jūs kraustotės? —
klauskė "New York Timeso"
korespondentas. Jam atsa-
kė: "Kas žino kas čia ryto-
jus bus... Gį už dvejų metų
Vakarai visai pamirš vakarinį
Berlyną, nes jis jiems bus
nereikalingas".

Korespondentas rašo,
kad išsikeliantieji vokiečiai
nenori, kad jų vardai būtų
spaudoje. Jis kalbėjosi su
šeima, kurią užvardino tik
"B". Jos du sūnūs jau gy-
vena Vakarų Vokietijoje, o
trečias - Dieter yra Vakarų

Vokietijos armijoje. Tėvai
bijosi, jeigu kils karas ir
Dieter patektų į nelaisvę,
tai jo "geras nelaukia". Mat,
vakarinis Berlynas nėra
Vakarų Vokietijos dalimi.
Dieterio ištėjimas į tą ar-
mią gali būti paskaitomas
prasikaltimu.

Iš rytų Berlyno demokra-
tiniai vokiečiai dažnai gro-
ja amerikiečių dainušką
"Don't Fence Me In".
Gi Walter Ulbricht, rytų
vokiečių vadas pareiškė:
"Koks gali būti noras sąmo-
ningam vokiečių gyventi
vakariname Berlyne — pe-
liu sląstuose".

Jis sakė, kad Varšuvos
apsigynimo sąjunga sutvir-
tino savo gynybos jėgas,
bet pasitiki, kad Ame-
rikos liaudis veiks
už taiką ir karo šalininkai
turs susilaikyti nuo mili-
tarinių veiksmų.

Vakarų Vokietija ir vakarinis Berlynas

Bonna. — Nors vakarinis
Berlynas nėra dalimi Va-
karų Vokietijos, bet hitle-
riški elementai ten turi
įsteigę propagandos, radijo
centrų ir net pabėgėlių lo-
gerius.

Sėkmėje Rytų Vokietijos
sukontroliavimo susisieki-
mo tarp abiejų Berlynų, tai
vakariečiai randasi keblioje
padėtyje. Daug smulkių
biznierių jau uždarė savo
biznį ir išvyko į Vakarų
Vokietiją. Kiekvieną savaitę
apie 500 žmonių pabėga
iš vakarinio Berlyno į Va-
karų Vokietiją.

Vakarų Vokietija, padra-
sinimui, kad jie laikytųsi
Berlyne, siūnia \$125,000-
000 pagalbos

Ramšteinas, Vakarų Vo-
kietija. — Čionai Jungtinių
Valstijų armijos daliniai ir
karo orlaivynas dieną ir
naktį manevruoja. Daly-
vauja dideli bombonešiai.

Baisus uraganas nusiaubė pietines valstijas

Houston, Texas. — Bai-
siausias uraganas "Carla"
nusiaubė Texas ir Louisiana
valstijas. "Carla" atūžė su
175 mylių per valandą vė-
jais ir smogė ištisai 1,000
mylių pakraštį Texaso ir
Louisianos valstijų.

Federalinė ir valstijų vy-
riausybės, žinodamos, kad
artinasi baisus uraganas,
išskėlė apie 500,000 žmo-
nių į saugesnes vietas. Iš
Galvestono miesto buvo iš-
kraustyta 75,000 žmonių.
Šį miestą 1900 metų rug-
sėjo 8 d. baisiai nuterėjo jo
uraganas, tada žuvo virš
5,000 žmonių. Dabar kiti
laikai: lėktuvai ir įvairūs
įrenginiai per kelias dienas
sektė uraganą, jo jėgą ir ar-
tėjimą. Dėka tam žuvusių
žmonių yra nedaug, bet
nuostoliai baisūs.

Meksikos įlankos bangos
ritosi apie 50 pėdų aukščio.
Vanduo buvo pakilęs virš
15 pėdų. To sėkmėje ap-
sėmė milžiniškus plotus. Gal-
vestono miesto gatvėmis
plaukė upės apie šėsių pė-
dų gylio. Pamaris žemumo-
se veisiasi labai daug gy-
vūčių, jų tarpe pavojingų
barškuolių ir "moccasinų".
Pajutę pavojų tūkstančiai
pasileido į sausyną, lipo per
tvoras, lindo į namus, vien
Houstono srityje apie 50
vaikų ikando.

Numatoma, kad nuosto-
liai viršys \$100,000,000. Iš-

tisi medvilnės, ryžių ir ki-
tų pasėlių laukai sunaikini-
ti. Vėjas ir lietaus audros
nudaugė apie 25,000,000
citrinų vaisių. Tūkstančiai
mažų laivelių, ypatingai
žvejų, buvo sunaikinti.
Corpus Christi prieplaukos
srityje vėjas nutraukė nuo
inkaro 20,000 tonų įtalpos
prekybinį laivą ir jis dro-
žė į tankerį, kuriame buvo
23,000 galionų gazolino.
Prasidėjo didelis gaisras.
Vėjas apvertė beveik 100
pėdų ilgio pakraščio saugos
karo laivelį. Corpus Chris-
ti prieplaukoje jūrų bangos
persirito per 15-kes pėdų
aukščio mūro sieną, kuri
buvo pastatyta nuo uraga-
nų bangų apsisaugojimui.

Nuo uragano baisiai nu-
kentėjo Port Arthuro, Gal-
vestono, Houstono, Free-
porto, Aransas Passo, Cor-
pus Christi miestai ir labai
daug mažesnių.

I nelaimės vietą laiku
buvo pasiusta Raudonojo
Kryžiaus, Civilinės gyny-
bos, Tautinės gvardijos ir
kitokios jėgos. Karinis lai-
vynas iš Kubos sričių pri-
siuntė du lėktuvnešius
"Shangri-La" ir "Antietam",
"keli naikintojus ir porą
desėtkų malūnsparnių.

Sunku ir įsivaizduoti, ko-
kių nuostolių ras gyventoi-
jai, kada jie sugrįš į savo
gyvenimo vietas.

"Mes nenorime karo dėl JAV ir Berlyno," šaukė anglai

Londonas. — Trafalgaro
aikštėje įvyko demonstraci-
jos ir prakalbos. Kalbėjo ei-
lė kalbėtojų, kurie pasisakė
prieš atominis ginklus ir
reikalavo nesutikimus tai-
kos keliu išspręsti.

Iš Trafalgaro aikštės de-
monstrantai nužygiavo prie
Jungtinių Valstijų ambasado-
s su transparantais, ant
kurių buvo užrašyta:
"Liaukitės grąšinė karu!
Mes nenorime karo dėl Ber-
lyno! Mes nenorime, kad
dėl vokiečių būtų bombar-

duojama Anglija!"

Paskui demonstrantai
nuvyko prie Vakarų Vokie-
tijos ambasados ir įteikė
reikalavimą, kad Vakarų
Vokietija sustotų karą pro-
vokavus. Kalbėtojai smer-
kė vakarų vokiečių karo
kurstymus ir jų ruošiamas
provokacijas vakariniam
Berlyne.

Kalbėtojai kritikavo ir
Anglijos Macmillano val-
džią, kuri savo kėslus slepia
nuo žmonių ir šalį velka į
karo katastrofą.

Vėliausios žinios

Washingtonas. — Prezi-
dentas Kenedis pareiškė,
kad nedaromi prisirengi-
mai susitikimui su Chrus-
čiovu tol, kol "nėra užtikri-
nimo, kad iš to bus naudos".

Londonas. — Anglija pa-
siuntė į kalėjimą septy-
nioms dienoms mokslininką
Bertrandą Russellį, 89 me-
tų amžiaus, už tai, kad jis
priešinas atominiams gink-
lams. Anglai ruošiasi prie
masinio protasto.

Cape Canaveral, Fla. —
JAV karininkai iššovė sate-
litą, kuris per 109 minutes

apskrido aplinkui Žemę ir
jo kapsulė nusileido Bermu-
dos srityje. Kapsulėje buvo
robotas (techninis įrengi-
mas, kuris kontroliavo kap-
sulės nusileidimą.

Leopoldville. — Kongoje
Jungtinių Tautų kariniai
daliniai užgrobė Katangos
provinciją. Susirėmime Yra
užmuštų.

Miami, Fla. —Susiforma-
vo naujas uraganas "Deb-
bie". Jis yra apie 1,400 my-
lių nuo Puerto Rico. Jo vė-
jai jau siekia 150 mylių per
valandą.

300,000 darbininkų paskelbė streiką

Detroitas.—General Mo-
tors Corp., kuri turi 130
automobilių gaminimo fab-
rikų, kuriuose dirba virš
300,000 darbininkų, atsisa-
kė pasirašyti kontraktą.

Rugsėjo 11 d. United Au-
tomobile Workers unija pa-
skelbė streiką. Streikas
prasidėjo daugelyje valsti-
jų, nes kompanijos fabrikų
yra visur. Streiko paskel-
bimui buvo suaukta iš 130
unijos lokalių atstovai, da-
lyvavo 280 ir vienbalsiai
nutarė streikuoti.

Algų klausime su unija
pirmiausia susitarė Ameri-
can Motors Corp., kurioje
dirba apie 40,000 darbinin-

ky. Po to ir General Motors
Corp. sutiko pirmais metais
pakelti algas po 6 centus va-
landai, gi per sekamus dve-
jus metus dar po du ir pusę
cento valandai. Tokiu bū-
du algų klausimas išsi-
sprendė.

Streikas kilo dėl kitų uni-
jos reikalavimų. Unija rei-
kalauja, kad nebūtų diskri-
minacijų, kad darbininkai
nebūtų verčiami dirbti
viršlaikius, kad formant
dirbtų, kaip ir kiti darbi-
ninkai, ir pagerinimo kito-
kių darbo sąlygų.

Lusaka. —Anglai areštavo
virš 2,000 Rhodesijos negrų.

Brazilijos Valdžia laikysis nepriklausomos politikos

Brasilia. — Jau susiorga-
nizavo Brazilijos nauja ko-
alicinė vyriausybė ir Kon-
gresas ją užgyrė. Užsienio
ministras Dr. F. S. Dantas
sakė, kad Brazilija laikysis
neutralskios politikos.

Jis sakė, kad Amerikoje
valstybės privalo prisilaiky-
ti demokratijos, koegzisten-
cijos ir nesikišti į viena ki-
tos vidaus reikalus, tai yra,
nesikišti ir į Kubos vidaus
reikalus.

Dantas sakė, kad Kinijos
priėmimas į Jungtines Tau-
tas turi būti apsvarstytas,
kad Brazilija palaikys di-
plomatiją su kitomis vals-
tybėmis pagal savo nuožiū-
rą.

Amerikiečiai korespo-
ndentai daro išvadą, kad pa-
dentai daro išvadą, kad pa-
sisakys už tokią pat politi-
ką, kokios laikėsi presiden-

tas Quadros, tik skirtingu
tonu.

Buvęs karo reikalų minis-
tras generolas Odilo Denys,
strasgenerolas Odilo Denys,
orlaivyno ministras G.
Grum Moss ir laivyno —
Silvio Heck, kurie priešta-
ravo viceprezidentui Gou-
lartui, pasitraukė iš tų vie-
tų.

Dabar karo ministro par-
eigas eina generolas Jose S.
Vianna, orlaivyno — gene-
rolas C. Travasso ir laivyno
— admiralas A. Valsco de
Almeida.

Naujas Brazilijos prezi-
dentas Joao Gualartas rei-
škia pasitikėjimą, kad Bra-
zilijos liaudis apsievienys
kovoje už demokratines tel-
ses, už plėtimą savosios in-
dustrijos, patobulinimą
žemdirbystės ir pagerinimą
žmonių gyvenimo.

Norvegijos liaudis stoja už taiką

Oslo. — Įvyko rinkimai
Stortingo (parlamento) na-
rių. Pirmu kartu per 26 me-
tus dešiniųjų socialistų
partija negavo absoliutės
daugumos. Iš 150 parlamen-
to narių ji turi 74. Kitus 74
deputatus išrinko nuo ke-
turių buržuazinių partijų,
o du deputatus nuo
kairiųjų socialistų, kurie
stoja už Norvegijos nusi-
ginklavimą ir pasitraukimą
iš NATO.

Dešinieji socialistai prieš
rinkimus išmetė kairiuo-
sius iš partijos. Kairieji su-
darė naują Socialistų Liau-
dies partiją ir laimėjo dvi
vietas į parlamentą. Ši par-
tija tik keliose vietose tur-
ėjo kandidatus. Jeigu kairi-
jų partija būtų turėjusi
daugiau kandidatų, tai ji
būtų ir daugiau deputatų
gavus į parlamentą.

Rabat. — Maroke su-
sidaugė Francūzijos keleivi-
nis lėktuvas ir žuvo 77 žmo-
nės.

TSRS bandys raketas į Ramųjį vandenyną

Maskva. — Tarybų Są-
junga pranešė, kad ji ban-
dys virš 8,000 mylių atstos
raketas ir jas šaudys į Ra-
mųjį vandenyną. Ji nurodė
vietą: apie 1,000 mylių į
pietus nuo Havajų salų,
kur tos raketos nukris.
TSRS persigėrė, kad nuo
tos vietos laivai laikytųsi
nuošaliai tarp rugsėjo 13 ir
spalio 15 dienų.

Tuo pat kartu Tarybų
Sąjunga praneša: "Aki-
vaizdoje Vakarų imperialis-
tų grąsinimo karu, tai
TSRS karo laivynai turės
manevrus karo ir Barencio
jūroje".

BIJOSI, KAD KINIJA BUS PRIIMTA

Washingtonas. — JAV
politikai labai abejoja, ar
ras pritarimo nepriimti Ki-
niją į Jungtines Tautas.
Ypatingai šią politiką ap-
silpnino neprišijungusių
valstybių konferencija, ku-
ri pasisakė už Kinijos pri-
ėmimą.

LAISVE

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$9.00	Canada and Brazil, per year	\$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada and Brazil, 6 months	\$5.00
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., per 6 months	\$5.50	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Žmonių teisės ir Kongresas

DAR 1957 METAIS Kongrese buvo "susirūpinta" žmonių pilietinėmis teisėmis mūsų šalies pietinėse valstijose. Tuoj tapo sudaryta komisija tą reikalą ištirti ir pateikti pasiūlymus padėties pataisymui. Na, ir komisija "darbavosi"... Ėmė jai ištisus ketverius metus. Tik dabar ji patiekė savo raportą, kuris susideda iš 380 rašytų puslapių.

Ir ką gi komisija surado? Ji surado visa tai, kas jau seniai žinoma kiekvienam susipratusiam amerikiečiui. Pav., ji surado, kad pietinėse valstijose visame šimte apskričių bei pavių negrams yra atimta teisė balsuoti tik todėl, kad jų oda yra juoda. Surado, kad tuose pavietuose visiškai nesiskaitoma su Konstitucijos pataisymais 14-tu ir 15-tu. Surado, kad mažiausia trylikoje pavietų negrai gyventojai sudaro didelę daugumą visų gyventojų, bet juose nesiranda nė vieno užsiregistravusio balsavimui negro. Ir nėra tik todėl, kad jiems yra atimta teisė balsuoti.

Bet juk tai seniai visiems žinomas faktas. Kam reikėjo ketverių metų tyrinėjimo, kuomet buvo galima vienam žmogui nuvažiuoti ir tuos pavietus, pasižiūrėti juosiregistravusių piliečių sąrašą ir viską sužinoti.

Kas bus dabar? Ar jau Kongresas, pasiremdamas tos savo komisijos pranešimu, griebiasi priemonių tos begėdybės pašalinimui? Ką žada daryti Kenedžio administracija? Ogi nieko. Vėl kalbama apie vilkinimą ir atidėliojimą. Girdi, pats prezidentas Kenedis dar nesiskubina reikalauti iš Kongreso naujo įstatymo privertimui pietinių valstijų suteikti žmonėms pilietines teises. Jis dar pirma bandysias esamus įstatymus peržiūrėti ir paieškoti galimybių su jais pašalinti esamą supuvusią padėtį.

Iš tų šiaudų nebus grūdų. Tai tik atidėliojimas viso reikalo. Kaip dar ilgai Amerika toleruos tą baisią neteisybę?

Idomūs, svarbūs skaičiai

ANA DIENĄ vienas radijo komentatorius mums patiekė tokių informacijų: Iki šiol Jungtinės Valstijos yra padariusios apie 150 atominių bombų sprogdinimų. Anglija apie 30 ir Francūzija apie 10. Vadinasi, jos visos, sudėtos ir daiktą, pravedė apie 190 sprogdinimų. Tuo tarpu Tarybų Sąjunga iki šiol yra pravedus tik apie 50 bandymų. Taigi, kad savo priešą pasivyti atominių ginklų bandyme, Tarybų Sąjunga turi teisinę ir moralinę teisę praveisti dar apie 140 bandymų!

Mūsų klerikalams pasiklausti

LABAI RIMTAI mes kreipiame klerikalinės spaudos dėmesį į šiomis dienomis padarytą popiežiaus Jono XXIII atsisaukimą ir visą pasaulį. Jis karštai ragina visų valstybių galvas sėsti prie stalo ir kalbėtis, ir derėtis dėl pašalinimo atominio karo grėsmės.

Bet kaip tik priešingai elgiasi mūsų klerikalinė spauda — "Draugas", "Darbininkas", "Garsas" ir kiti bažnytiniai leidiniai. Juose perdėm agituojama už dar didesnę apsiginklavimą, dar didesnę ruošimąsi naujam karui.

Niujorko politikos atgarsiai

KALBAMA, kad Niujorke majoro Wagnerio laimėjimas prieš Tammany Hall klibą jau susilaukė atgarsių ir Washington. Prezidentas Kenedis esąs labai patenkintas. Nuo dabar jis jau vesias reikalą su Wagneriu. Spėjama, kad jeigu lapkričio mėnesį wagneris bus išrinktas miesto majoru trečiam terminui, tai ateinančiuose gubernatoriškuose rinkimuose jis bus demokratų partijos kandidatas į gubernatoriaus postą.

Su savo laimėjimu prieš partijos mašiną ponas Wagneris labai išpopuliarino. Jį visapusiai remia tokie įžymūs politikos reikalais jis palaiko demokratų partijos liniją. Jis nėra pasisakęs prieš ginklavinimą lenktynes. Jis šiltai priėmė vakarinio Berlyno majorą Brandt, kuris, kaip žinia, yra vienas iš aršiausių naujo karo kurstytojų, kuris sušilęs darbuojasi dėl apginklavimo Vokietijos.

Tačiau Wagnerio "liberalizmas" dar nėra pilnai išryškėjęs. Tiesa, jis "flirtuoja" su darbininkų judėjimu, bet užsieninės politikos reikalais jis palaiko demokratų partijos liniją. Jis nėra pasisakęs prieš ginklavinimą lenktynes. Jis šiltai priėmė vakarinio Berlyno majorą Brandt, kuris, kaip žinia, yra vienas iš aršiausių naujo karo kurstytojų, kuris sušilęs darbuojasi dėl apginklavimo Vokietijos.

Taigi, tuo požiūriu Wagneris nesiskiria nuo Kenedžio ir kitų Demokratų partijos šulų.

Londonas. — Anglijos karalienė užkvietė į svečius Indonezijos prezidentą Sukarno.

Roma. — Iš Vatikano per radiją buvo sakyta kalba už taiką ir sukontroliavimą apsiginklavimo.

Kas ką rašo ir sako

SENOS MOTULĖS IŠKALBUS BALSAS

Vilniaus savitrašė "Literatūra ir menas" turi įvedęs skyrių apie jaunimo auklėjimą. Jame dažnai užtinkama nepaprastai svarbių ir įdomių pasisakymų tuo be galo didelės svarbos reikalu. tai ką sako kolūkiečiai U. Radzevičienė apie vaikų auklėjimą:

"Vaikeliai mano, ką gi aš jums galiu pasakyti? Aš sena, labai sena. Man jau aštuoniasdešimt metų. Sakote, auklėjimas? O, noriu, kad jūs visi augtumėte sveiki, gražūs. Svarbiausia, kad nebijotumėte darbo. Darbas žmogų išaukština, padaro gražiu. Aš noriu pasakyti tiems tėvams, kurie lėpina sūnelius ir dukreles: negerai darote, auginate baltarankius.

Aš išauginau septynis sūnus ir duktas. Vyriausias sūnus Martynas dalyvavo Spalio revoliucijoje Petrograde, buvo Kurovno raitelių armijos kareivis, triuškinio Machno gaujas; sūnus Pranas — Didžiojo Tėvynės karo dalyvis. Jie nepalūžo, nepadarė gėdos mano žilai galvai. Jie išaugo tokie todėl, kad aš juos iš vaikystės mokiau būti sąžiningais ir dorais, mylėti darbą. Dabar jie to paties moko savo vaikus.

Tėvai labiausiai atsakingi už savo vaikus. Auklėjimas šeimoje labai atsiliepia žmogui gyvenime. Tėvai privalo vaikams skiepyti meilę mūsų gyvenimui, mūsų žmonėms, tam, kas yra gražu, mokyti neapkęsti girtuokliavimo, chuliganizmo, vagysčių, savanau-diškumo.

Auklėjant jaunąją kartą, daug padaryti galime ir mes, senoji karta. Per retai mes pasikalbame su jauniu.

Jūs, vaikeliai, gyvenkite komunizmo sąlygomis. Mokykite tai suprasti ir įvertinti."

Laiminga motina, kuri gali su tokiu pasididžiavimu ir džiaugsmu kalbėti apie skaitlingą savo vaikų pulką. Tėvams, kurie augina šeimą, U. Radzevičienės nuomonė apie vaikų auklėjimą verta rimto dėmesio.

SAPNUOJANČIAM MOKSLININKUI RIMTA PASTABA

Chicagos dienraštis "Vilnis" rašo vedamajame (editoriale) "O yra geresnis būdas":

"Purdue Universiteto genetikas, zoologas, Dr. Hermann Muller, aiškina Amerikos Biologinių Mokslų Instituto suvažiavimui, kad branduolinis karas — sunaikintų žmoniją. Išlaikymui žmonių rasės, jis siūlė surinkti žmogaus gamalų (spermos) sėklas ir užšaldžius paslėpti giliai po žeme, kad karui praėjus ir radiacijai nykstant būtų galima pagimdyti žmones iš naujo.

Jis netiki, kad gali būti bet koks apsigynimas nuo branduolinių bombų. Dr. Muller surado, kad radiacija paveikia ir negimusius žmones, kad jos nuodai paveikia ir gimdymą.

Jis sako, kas ir liktų gyvi, kentėtų nuo mutacijos — radiacijos nuodų kankinimo, sužalojimo.

Kiek tas pasiūlymas geras, gali spręsti tik mokslininkai. Bet juk yra geresnis būdas apsaugoti žmoni-

ją nuo tos baisios katastrofos: kova už taikos išlaikymą, suvaldymas ašaro karščių įkaitusių militaristų ir pareigūnų."

TIE MŪŠY "NERAMIOS ŠIRDIES ŽMONĖS"

Su giliausia pagarba Lietuvos spauda mini žmones, kurie nesibijo darbo, nesigaili pastangų pakėlimui Lietuvos žemės ūkiui. Tai "neramos širdies žmonės", tai darbo didvyriai.

Viena iš tokių yra gyvulių augintoja Janina Ragauskaitė. Apie ją Vilniaus "Tiesa" rašo:

"Onos Bagdonaitės ir Vytauto Venckaičio laimėjimai augintojų kiaušelių įkvėpė ir Janiną Ragauskaitę. "O gal ir man pabandyti?" Su ta mintimi ji nuėjo į Šiaulių rajono "Pirmyn" kolūkių raštinę.

Pasižadų šiemet nupenėti 800 bekonių, — trumpai paaiškino jinai.

—Bandyk, bandyk! — nužiūgo kolūkių pirmininkas. —Kiek reikės — padėsim!

Ir Janė ėmėsi darbo. Po kiek laiko kolūkiečiai suvedė Janės darbo rezultatus. Daugelis nustebė. Per aštuonis mėnesius J. Ragauskaitė nupenėjo 580 bekonių. O garduose dar kriuksėjo daug peniukšlų, kuriuos irgi neužligo bus galima paroduoti.

Dabar ir tie, kurie į Janinos įsipareigojimus žiūrėjo nepasitikėdami, suprato, kad ji duotą žodį ištesėjo.

Yra tokių neramos širdies žmonių. Jų kartai priklauso ir Janė. Darbo jai — tik spėk sukstis! Juk ne juokai pašerti 125 kiaušius. Darbščioji šėrėja nerimsta, judina kolūkių valdybą.

—Leiskite man ir verselius prižiūrėti!

Valdyba sutiko, išskyrė jai 75 verselius. Janinai darbo padaugėjo. Bet ji suspėja ir bekonus liuobti, ir verselius prižiūrėti. Mėnesiui baigiantis pasvėrė kolūkiečiai jos prižiūrėjus verselius ir nustebė. Po 700-900 gramų kiekvienas priauga kas dieną.

—Tu, Janute, verselius auginti moki dar geriau, negu bekonus! — kalbėjo pirmininkas Jonika."

Prie šio aprašymo dienraščio pirmajame puslapyje maotme didžiulę šios darbščiosios lietuvių tautos dukros nuotrąuką.

Taip šiandien mūsų senosiose tėvynėse yra gerbiamas nuoširdus ir atsidavęs darbas žmogus.

ORGANIZUOTU DARBININKŲ JUDEJIMO ŽAIZDA

Tos pačios bėdos, kurios taip skaudžiai plaka Jungtinių Valstijų organizuotų darbininkų judėjimą, kankina ir Kanados organizuotus darbininkus. Mūsų draugų kanadiškių "Liaudies balsas" rašo:

"Kanadoje, kaip matyti, verda vidujinės kovos unijoje. Paskutiniu laiku baisiai susiskaldė nikelio kasėjai Sudburyje. Eina kovos jurininkų tarpe. Medžio pramonės padėtis taip pat nedaug geresnė. O tuo naujojai fabrikantai. Jie jaučia, kad unijos nepajėgs palaikyti jų užsispyrimą, kuomet grumiasi tarpusavyje.

Kas gi kaltas, kad unijose tarpe nėra vienybės? Atrodytų, kad už tai daugiausia kaltės puola ant aukštosių vadovybės. Jeigu tik

Mirė A. Povylius, buvęs II-sios Dūmos atstovas

(Specialiai "Laisvė")

Nors Antanas Povylius nebuvo Amerikoje, bet jo vardas buvo žinomas daugeliui revoliucionierių, kurie po 1905-1907 metų revoliucijos buvo priversti ieškoti laisvės Amerikoje ar kur kitur. Tad ne vienas atsimindavo jo vardą, kuris tų metų revoliucijai įdėjo nemenką indėlį, o, be to, ir toliau nepasitaurė nuo pažangios veiklos mūsų krašto naudai. Visa tai kultūros istorija yra užrašiusi nematomais raštais daugelio revoliucionierių širdyse ir atsiminimuose, tik, deja, nedaug kas faktiškai yra parašyta apie Antaną Povylių.

Tad tegu bus leista keliais bruožais priminti tą asmenį, kai jo jau nebėra mūsų tarpe, nes š. m. liepos 6 d. Žiūronuose (Radviliškio valsčius) mirė, nors ilgokai dar grūmėsi su nebeįgalėjimu, kai pastaraisiais mėnesiais teko atsigulti, bet jau nebeatsikelti. Nebeteko jam atšvęsti savo 90 metų amžiaus sukakties, nors perėjusiais metais dar tikėjosi. Palaidotas Radviliškio kapinėse, dalyvaujant žymiai visuomenės daliai, valdžios atstovams, o taip pat nekuriems iš anų senų metų revoliucionierių.

Antanas Povylius pagal savo socialinę kilmę buvo mažžemės valstietis, bet iš prigimties apdovanotas ir ūgiu, ir valia, ir drąsa, ir protu greit prasimuša ir vadovaujamas eiles, bet nepasitenkina tuo pasiekimu, ne tik kada nenutraukia ryšių su visuomene, bet eina į ją ir pagal savo tada neminkas išgales jai padeda. Beveik sava moksliu, tačiau pradeda pas Zubovą, Gubernijoje (palei Šiaulius) dirbti raštvedžiu — buhalteriu, o taip pat ir kituose dvaruose (Michelonė, Lentupys) būdamas ūkvedžiu. Tai buvo gera užuovėja, nes spaudos draudimo laikais nelegalią literatūrą galima buvo sudėti Gubernijos dvaro rūsiuose. Tai Antanas Povylius ne tik darė, bet jis ją ir platinė, nes siuntė ten, kur ji turėjo būti nusiųsta. Iš Antano Povyliaus sandėlių tarytum pagal grafiką sklido už-

kurios unijos vadovybė nėra tokia palanki aukštesiems vadams, tuoj apsaukia komunistais ir pradeda diskriminuoti, ar dyti ir veržti unijistus iš tų unijų, kad įjungus juos į kitas unijas. Kanadoje yra eilė, taip vadinamų išmestų iš Kanados Darbininkų Kongreso. Jos yra gnaibomos iš visų pusių."

Tuo tarpu daug daugiau Kanados darbininkų neorganizuoti visai. Iš virš 6 milijonų darbininkų, unijoje randaš vos milijonas ir keli šimtai tūkstančių. Vietoj kovojus, kad visi Kanados darbininkai būtų įtraukti į unijas, daugelis lyderių eikvoja energiją ir finansus užkariavimui jau organizuotų ir tvirtai stovinčių unijistų!"

Kaip kitaip viskas atrodytų, jeigu visa tarpasavinės kovos energija būtų nukreipta į organizavimą neorganizuotų darbininkų! Juk tai darbas dabartinių unijų (profesinių sąjungų). Deja, jos neišjudina šiam taip svarbiam ir reikalingam darbui.

drausta literatūra į visus Lietuvos pakraščius, žadindama atbudimą, o taip keldama mintis apie teisingesnę visuomenės sutvarkymą. Ta literatūra buvo tarytum tas fondas, iš kur daug kas išdygo priešrevoliuciniai ir revoliucijos laikais.

Gerau suprastamas, kad kova ir darbas turi būti organizuoti, nes tik tada tiksliau ir greičiau galima laimėti, tad jau nuo 1902 metų buvo Liet. Soc. D. P. narys ir vienas pirmųjų darbininkų streikų ir demonstracijų organizatorių Šiauliuose, kurie darbininkų judėjime yra užėmę toli gražu ne maskutinę vietą. Aktingai veikdamas ir vėliau Antanas Povylius Vilniuje prisideda prie lietuvių socialistinės spaudos platinimo, nes pasiėmė tos spaudos administravimą, t. y. "Žarijos" ir kitų to laiko periodinių organų. Tas darbas anais laikais taip pat reikalavo savo rūšies sumanumo, o taip pat buvo ir rizikingas.

Buvo II-osios Dūmos atstovas

Antanas Povylius suvaidino ir tam tikrą politinį vaidmenį, kai buvo II Dūmos atstovu. Tada iš 5 socialdemokratų nuo Kauno gubernijos susidarė lietuvių socialdemokratų grupė (iš d-ro Gudavičiaus, adv. Stašinskio, Ant. Povyliaus, Kumelio ir Kupsto). Per Dūmos posėdžius ne kartą kėlė aktualiausias Lietuvos krašto ir darbo žmonių klausimus. Tarp kitko buvo keltas ir Lietuvos žemės reformos klausimas, kurį net Leninai yra rėmęs. Be to, pasirašė drauge su savo grupės draugais atsisaukimą, už kurį atsėdėjo vienerius metus Dvinsko tvirtovėje, kai buvo karo teismo nuteistas kartu su kitais politiniais draugais.

Po 1905 metų revoliucijos laikotarpio Antanas Povylius taip pat, kaip ir prieš tai buvo uolus kultūrinių pobūvių ir vertybių organizatorius, nes čia reikia priminti ir žinomąsias Šiaulių gegužines ir Šiaulių "Varpo" spektaklius, kurie mūsų kultūros istorijoje suvaidino nemažesnę vaidmenį, negu mūsų pirmųjų teatro klotim�uose, kol jis išėjo į viešumą. Tuo būdu Antanas Povylius buvo ir nuolatinis vaidybininkas.

Žymi vieta priklauso Antanui Povyliui kooperacijos ir savivaldybės veikloje, nes tai buvo pagrindinė veiklos kryptis po I karo. Tuo būdu Antanas Povylius organizavo Šiaulių apskrityje pirmąsias žemės ūkio draugijas, organizavo ir dalyvavo Šiaulių srities varietojų bendrovių ir žemės kooperatyvų sąjungoje. Tenka pabrėžti, kad Radviliškyje, iš kurio valdžia buvo kilęs, suorganizavo stambų "Aušros" kooperatyvą, kur buvo pastatyti namai su krautuvėmis, sandėliais, liaudies namais, sale, biblioteka ir panašiai. Tai buvo tarytum toji troškimų aušra, kuri gal neatsitiktinai įkūnyta minimo kooperatyvo pavadinime, nes visa tai turėjo būti tik gera pradžia, kai žmonės turi pradėti gyventi kooperatyviškai, atseit, so-

cialistiškai. Savo rėžtu būdamas smulkus ūkininkas, betgi "organizuojamas" žemę ir pelkėtoje vietoje, rodė taip pat, kad čia galima daug ką pasiekti ir net būti pavyzdžiu.

Pastaraisiais laikais, kai atsiminimai neišvengiamai su amžiumi pradeda blėsti, bet kad jie paliktų istorijoje, Antanas Povylius surašė į atskirą knygą savo veiksmus, atsiminimus, o taip pat savo ryšius bei susitikimus su to laiko revoliucionieriais. Jie tuo tarpu paliko neišspausdinti, bet netenka abejoti, kad jie išvys dienos šviesą ir pasieks visuomenės eiles, kuriai leis susipažinti ypatinai su mūsų XIX ir XX amžių pabaigos ir pradžios visuomenės nuotaikomis ir kovomis. Tai neabejotinai turės būti vertingas indėlis mūsų kultūros istorijai, kur paminėti ne vieno revoliucionieriaus vardas, o ypač įdomus V. Mickevičiaus — Kapsuko pabėgimo organizavimas iš Sibiro į Lietuvą, kur pastarajam buvo padėta atvykti į tam tikrą apsaugos vietą Ginkūnų dv., iš kurio Antanas Povylius prisidėjo organizuoti tolimesnį pravažiavimą per sieną, kad A. Mickevičius — Kapsukas galėtų vykdyti revoliucijos darbą laisvėje.

Ant. Kvedaras
Kaunas, 1961. VIII. 29.

Laiškas iš Lietuvos

Antanas Kiškiūnas, iš Newtonington, Conn., gavo laišką nuo savo sesers iš Lazdijų. Jame, apart asmeniško pobūdžio informacijų, rašoma apie Lazdijus sekamai:

"Dabar ir Lazdijuose smagu, miestas statosi smarkiai. Dabar nestato medinių namų, bet mūrinių. Elektra atvedė net iš Kauno elektrinės. Dabar elektra yra dieną ir naktį. Vanduo pats ateina tik į gimnaziją ir ligoninę, o mums dar reikia parsinešti iš šulinio. Gal ateityje bus ir visuose namuose.

Dabar pas mus daug autobusų. Visais keliais veža žmones.

Šiais metais daug palyja pas mus. Javai gražūs. Bet vaisių mažai. Šaltokas oras, tai ir grybai mažai auga.

Smagu mūsų mieste. Kasdien būna po kelis kartus kinofilmai. Dažnai atvažiuoja teatrai su visokiais vaidinimais, tai einame pažiūrėti.

Aš pati susidėjau dantis. Sudėjimas dantų ir dantys nieko nekainavo. Pas mus daktarai gydo be pinigų, o greitai nereikės nei už vaistus mokėti. Kiekvienais metais pas mus vis darosi lengviau gyventi. Tik kad nebūtų karo, tai dar būtų geriau gyventi."

Redakcijos Atsakymai

J. K. — Kad "Keleivio" redaktorių kvailas — visi žino. Bet ar mes dėl to kalti? Jūs turėtumėte apie tai rašyti LSS bosams — St. Michelsonui, P. Grigaičiui, —tegu jie tą gaivalą taiso, jei dar gali pataisyti.

Berlynas. — Jungtinių Valstijų leitenantas W. L. Hurt metė asarų bombą į grupę Rytų Vokietijos mūšiniukų. Jis sako, būk jie vandeniu aptaškė.

Nedarbas Amerikoje ir pasaulinė prekyba

Jeigu kas laukia Jungtinės Valstijos žymaus nedarbo sumažėjimo, tai labai apsigaua. Nedarbo krizė yra išdavęs kapitalistinės santvarkos. Gi šių dienų Washingtono politika prie tos krizės dar prisideda.

Kenedžio administracija tęsia seną poltiiką: trukdyti prekybą su socialistinėmis šalimis, kurios galėtų nemažai pirkti reikmenų mūsų šalyje, ir didinti apsiginklavinimą.

Nepaisant, kaip didelis bus apsiginklavinimas, jis nedarbo nesumažins. Vieno lėktuvnešio pastatymui išleidžiama virš 300 milijonų dolerių. Kiek iš tų pinigų tenka darbininkams, kiek prie jo pastatymo jų dirba?

Prie lėktuvnešio statybos dirba apie 3,000 žmonių. Laivą stato apie trejus metus, tai jiems išmoka ne daugiau 50 milijonų dolerių. Kiti pinigai eina supirkimui medžiagų ir statybos fabrikams. Už militarusis įrengimus fabrikantai darosi milžiniškus pelnus, tas jau buvo įrodyta laike Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų.

Už 300 milijonų dolerių būtų galima pastatyti milžiniškos jėgos elektrinę, apsauginti didelius plotus balų, aptverti ilgus upių pakraščius, arba pastatyti daug gyvenimo namų, mokyklų ir ligoninių. Tokiam atsitikimui didelė dalis pinigų tektų darbo žmonėms. Būti įtraukta nepalyginamai daugiau darbininkų į darbą, negu prie lėktuvnešio statybos arba raketų ir karo lėktuvų gamybos.

Pasaulinė prekyba

Dabar pasaulyje jau nėra senų prekybos sąlygų. Buvusios imperialistų kolonijos, kurios pirmiau buvo žaliadakčių šaltiniai ir kapitalistinių prekių rinka, dabar jau laisvinasi. Visos tos šalys stengiasi pasistatyti fabrikų ir pasigaminti sau industrinių gaminių. Reiškia, jos palaipsniui nuostoją buvę užsienio prekių rinką.

Socialistinis pasaulis, priešakyje su Tarybų Sąjunga, apima vieną trečdali pasaulio žmonių. Kapitalistinis pasaulis siekia kenkti socialistiniam ir varžo prekybą. Socialistinės šalys turi planingą gamybos ūkį. Socialistinės šalys geriau suorganizuoja gamybą, greičiau gali pasigaminti sau būtiniausių reikmenų, tarp socialistinių valstybių nėra varžytinių už rinkas, priešingai — viena valstybė gelbsti kitai. Užtenka prisiminti tą, kaip laike Antrojo pasaulinio karo labai nukentėjo industrija Tarybų Sąjungoje, Lenkijoje ir Čekoslovakijoje, ir kokią progresą jau padarė lyginant su kapitalistinėmis valstybėmis Italija, Francūzija, kurių industrija nuo karo žymiai mažiau nukentėjo.

Trečioji grupė valstybių — kapitalistinės. Jos su mažomis išimtimis eina senuoju konkurencijos keliu: viena su antra varžosi už rinkas. Ir tos varžytinės ardo kapitalistinių valstybių frontą. Visos kapitalistinės valstybės yra vieningos prieš socialistines ir naujas valstybes, kurios suorganizavo buvusiose kolonijose. Jos stvoja už kapi-

talistinę gamybą, už „laisvą rinkos“, bet jų tarpe prieštaravimai yra ir auga.

Prekybos sąjungos

Po Antrojo pasaulinio karo Jungtinių Valstijų milijonieriai, kaip ir po Pirmojo, jau atgaivino Vakarų Vokietijos militarizmą ir industriją. Su jų pagalba atsigaivino Japonijos industrija ir militarizmas. Ir jokios deklaracijos „vienybės prieš komunizmą“, karo sąjungos nesustabdo pačių kapitalistų tarpe varžytinių už rinkas ir pelnus.

To pasekmėje, 1957 metais šešios europinės valstybės: *Francūzija, Vakarų Vokietija, Italija, Hollandija, Belgija ir Luksemburgas* sudarė valstybių prekybos sąjungą (The Common Market). Tai savotiškas tarptautinis apsievienijimas prekyboje. Visos šios valstybės viena pas kitą daugiau perka, viena kitai paduoda, jos panaikino savo tarpe prekių įvežimo muitus. Stengiasi aukštesniais muitais apsitverti nuo kitų valstybių prekių.

Britanijos imperija prieš The Common Market suorganizavo septynių valstybių (The European Free Market Ass'n) sąjungą, kurią įeina: *Anglija, Danija, Norvegija, Šveicarija, Švedija, Austrija ir Portugalija*. Bet ši sąjunga pasirodė silpnesnė už The Common Market sąjungą. Todėl Anglijoje eina diskusijos dėl jos įstojimo į pirmąją sąjungą, tik tam prieštarauja jos dominijonai.

Jungtinių Valstijų prekyba

Po Antrojo pasaulinio karo Jungtinės Valstijos siekia viešpatauti pasaulyje. Kaip žinia, jos ne tik nukentėjo nuo karo, bet jų kapitalistai labai pralobo.

Jų viešpatavimo siekiam kelią pastoja socialistinis pasaulis, gi rinkoje jos susidūrė su senais savo „priešteliais.“ Tolimuose Rytuose Japonija su savo prekybos misieško rinkų. Buvusių kolonijų žmonės suorganizavo savo valstybes ir su pagalba socialistinių valstybių vysto savąją industriją. Su socialistinėmis šalimis JAV trukdo prekybą politiniais sumetimais. Europoje jau susidūrė su dviem valstybių prekybos sąjungomis, kurios didindamos multus bando atsitverti nuo Jungtinių Valstijų prekių.

Kas belieka daryti Jungtinių Valstijų kapitalistams? Industrija yra išvystyta, gamyba didelė, reikia daugiau rinku, o jų kiekis mažėja. JAV pagalba kariniu sąjunga (NATO, SEATO, CEANTO ir kitų), taipgi teikimu „pagalbos“ deda pastangų viešpatauti kitose valstybėse ir sudaryti savo prekybos rinkas. Geras pavyzdys yra JAV sąjunga su Turkija, į kurią plaukia JAV ginklai ir prekės, bet iš Turkijos uždare „turkiškam tabakui duris“, ir net pačioje Turkijoje sudarė sąlygas jo auginimo aprėžimą.

JAV kapitalistai, kad apieiti muitų sienas, ir ne tik savo prekėms rasti rinką užsienyje, bet ir pigiau pasigaminti, tai imasi senų metodų — *kapitalo išvežimo į užsienį ir ten fabrikų steigimo*.

„Nuo 1958 m.“ šaltisio iki 1961 m. sausio, tai yra per trejus metus, JAV kapitalistai tik Europoje įsteigė 1,009 fabrikus: 267 mašinerijos gaminių, 175 vaistų ir chemikalų, 81 elektros jėgainės, o kitus audimo, siuvimo ir kitokius. Amerikos kapitalistai valdo patys vieni 43 procentus tų fabrikų, o kitus — bendrai su europiniais kapitalistais.

Dabartiniu laiku JAV kapitalistai užsienyje yra įdėję 32,700 milijonų dolerių į industrijos, susisiekimo ir kitokias įmones. Įvykiai Kuboje, kur liaudis perėmė savo rankas JAV kapitalistų įmones, paveikė kapitalistus. Jie dabar reikalauja iš JAV nors trečdali jo kapitalo garantavimo, kuris yra įdėtas užsienyje.

Bet kapitalistai gali apieiti muitų sieną, gali pigiau užsienyje pasigaminti prekes, nes pigiau moka darbininkams, bet ar tas mažina nedarbą Jungtinėse Valstijose? Kaip tik priešingai — kiekvienos dirbtuvės išvežimas į užsienį dar daugiau didina nedarbą mūsų šalyje.

Norint sumažinti nedarbą JAV, tai reikia atsiskirti nuo prekybos varžymo politikos su socialistinėmis šalimis. Reikia priimti Chruščiovo pasiūlymą, kuris sakė: *Pirkime vienas kitus, ko mums reikia, ir pardavime vieni kitiems, ką turime pardavimui*.

Taipgi reikia imtis plačių baru viešų darbų, kaip tai statymo naujų gyvenimų namų, mokyklų, ligoninių, tiesimo naujų kelių, aptvėrimo upių, kurios su kiekvienais metais tiek daug žalos daro, steigimo parkų, valymo miškų ir kitokių darbų. V. Sūnus

Socialistinių šalių parama silpnosioms

Socialistinių valstybių teikiama pagalba ekonominiu atžvilgiu silpnai išsivysčiusioms šalims pastaroju metu įgauna vis didesnę tarptautinę reikšmę ir pripažinimą. Socialistinės šalys laikosi nuoseklios lygiavertės prekių mainų politikos. Tuo tarpu kapitalistinės šalys elgiasi priešingai — jos aukštomis kainomis siekia parduoti savo pramonės gaminius atsilikusiose šalyse ir kuo pigiau pirkti įvairias žaliavas bei žemės ūkio gaminius.

Socialistinės šalys ekonominiu atžvilgiu silpnai išsivysčiusioms šalims teikia ilgalaikes paskolas: už jas, paprastai, ima tik 2½% palūkanų, kai kapitalistinės šalys reikalauja mokėti 5-7%. Suteikiami kreditai dažniausiai grąžinami prekiomis. Socialistinės šalys eksportuoja į silpnai išsivysčiusias šalis daugiausia įvairius investicinius reikmenis — įrengimus, įvairias mašinas, padeda statyti išstas gamyklas.

Socialistinės stovyklos šalis 1953-1960 m. laikotarpiu suteikė ekonominiu atžvilgiu silpnai išsivysčiusioms daug kreditų.

Tarybų Sąjunga, Čekoslovakija, Kinija, Lenkija, Rumunija ir Vengrija jau suteikė tokioms šalims 1,600 milijonų rublių kreditų.

Sofija. — Bulgarija įspėjo Graikiją, kad ji, būdama NATO narė, nedarytų karinių bandymų Bulgarijos pasienyje, nes už tai paties atsakomą.

Iš laiško

1961 m. rugs. 7 d.

Rojui Mizarai
„Laisvės“ redaktoriui

Gerbiamasis:

Queens County General Hospital šį rytą mirė M. L. Vasil, „Tėvynės“ redaktorius.

Apie mėnuo laiko jis atrodė prastai, bet nesileido prikaltinti pasiduoti ligoninės globai.

Prieš dvi savaites, kuomet jau visai negalėjo vaikščioti, tapo prikaltintas vykti į senių prieglaudą Flushinge. Bet prieglauda tuojau jį atidavė į minėtą ligoninę, kurioje tuojau jam buvo duota 2 kvartos kraujo.

Reikėjo daugiau kraujo ir reikėjo daryti operaciją ištyrimui ligos, bet Vasil nesutiko pasirašyti, ir taip vilkosi.

Buvo atvykusi ir 7 dienas išbuvo jo giminaitė Marė Jurgeliūnienė iš Brockton, Mass., bet ir jai nesitėdavė perkaltėti pasiduoti daktarams, net ir jai nepasakė, kuriuose bankuose randasi jo pinigai ir kiek jų.

Velionis gyveno skūpiu, prastam kambary, arti Central Parko, New Yorke, portorikičių apgyventojė dalyje.

Man gerai pažįstami „Tėvynės“ darbuotojai spėja, kad jis galėjo turėti apie 100,000 dolerių *cash*. Bet pakalbinus eiti į ligoninę atsakydavo, kad „daktarai yra tik iš žmonių pinigų lupti.“ Labai abejoju, ar jis yra padaręs koki testamentą. Jei nepadarė, tai viskas pakliūs valstijai (valdžiai), o ne kam kitam. Tai matai, koks buvo jo gyvenimas ir gyvenimo galas. Galėjosi pinigų leisti savo sveikatai gelbėti, ir kam juos sutaupė? Giltinė ima redaktorių, tai būk atsargus!..

Jūsų pažįstamas

MANO PASTABĖLĖ

Dėkoju gerbiavam laiško autoriui už patarimą, kad būčiau „atsargus“, taipgi dėkoju ir už žinėlę apie Vasil-Vasiliauską.

Net labai „atsargiam“ būvant, mirtis ima ir pagriebia! Ana, arkivyskupas Skvircekas, gyveno d m a s Austrijoje, bijodamas mirties, susirgęs, atsisakė naktyti lovon gulti, nes manė, kad kai tik atsiguls, tuojau ir eis pas dievulį. Dėl to jis miegodavo kėdėje, sėdėdamas. O visgi mirtis ir jį sučiupo!..

Sutinku su gerb. laiško autorium, kad Vasil-Vasiliauskas neapgalvotai (veikiausiai, dėl sykštumo) nedavė pas gydytojus ir tuo būdu pagreitino sau mirtį. Tai pamoka kitiems. Susirgai, eik pas gydytoją!

Tiesa, milijonai amerikiečių neina pas gydytojus dėl to, kad biedni, neturi kuo užsimokėti; jie miršta be laiko. Bet Vasil-Vasiliauskas tuo skūstis negalėjo: jis gavo gerą algą, buvo viengungis, turėjo santaupų užtenkamai.

R. Mizara

Maskva. — Tarybų Ukrainoje areštavo amerikietį M. W. MacKinnoną, kada jis traukė gynybos įrengimų paveikslus. Jis yra JAV studentas ir atvyko iš vakarinio Berlyno. Jis prisipažino šnipavime. Jį nutėisė dviem metams kalėjimo ir šešiams į pataisos namus.

Tarybinis didvyris kosmonautas Yuri Gagarinas Brazilijos svečias

Tarybinis kosmonautas Yuri Gagarinas dalyvaudamas šešių metinių Kubos Socialistinės Respublikos revoliucijos sukakties paminėjime liepos 26 d., ta proga gavo nuo Brazilijos prezidento J. Quadros kvietimą aplankyti ir Braziliją.

Su kokių susidomėjimu, entuziazmu, džiaugsmu ir meile Brazilijos liaudis sutiko ir pagerbė šį pirmą tarybinį dausų nugalėtoją — Yuri Gagariną, tai gali aprašyti tik rašytojas ir poetas, gabus publicistas, bet ne paprasto darbininko plunksna.

Milijonai braziliečių prie radijo imtuvų klausėsi, prie televizorių žiūrėjo ir klausėsi kiekvieną Gagarino ištartą žodį ir jo pasirodymus, viena akymirka didžiausi laikraščių tiražai buvo išparduoti, kuriuose tik buvo kosmonauto nuotraukos ir pasikalbėjimai.

Brazilijos vyriausybė, vienuomenės vyrai, mokslininkai ir moksleiviai, intelektualai ir darbininkai yra bendros nuomonės, kad Yuri Gagarinas Brazilijai suteikė savo atsilankymu istorinę garbę. Už tai Yuri Gagarino vardas užkariavo braziliečių širdis, jo vardą minės romanistai, poetai, deklamuos eilėraščiųose. Jau šiandien apdainuojamas braziliečių folklore ir t. t.

Liepos mėn. 29 d. 16:30 val. Tarybinis oro milžinas Iliušin-18 trumpam laikui nusileido Brazilijos sostinėje — Brasilia aerouoste. Visos Brazilijos laikraščių reporteriai, radijistai, televizoriai, kino operatoriai ir tūkstantinės žmonių minios nesulaikomai veržėsi į aerouostą, norėdami kuorčiau pamatyti šį pirmą žmonių kosmonautą.

Kariuomenė, policija ir kiti tvarkos dabotojai buvo bejėgiai sulaukyti masės. Yuri Gagarinas ir palydovai, lydimi Brazilijos Užsienio ministerio Afonso Arianos, aviacijos komandanto Grum Moss ir kitų aukštųjų karikių, pasivaikšino aviacijos klube, kur jo garbei buvo paruoštos vaišės.

Po 50 minučių Yuri Gagarinas laikinai atsiveikino su Brazilijos sostine ir išskrido į Rio de Janeiro. Lietus pila kaip iš kibiro, bet 500,000 rijiečių traukia į Galeao aerouostą ir užplauna gatves, pro kurias pravažiuos Gagarinas. Bet čia, matomai, fašistuojančiam Guanabaro gubernatoriui, ponui Carlos Lacerdai, nepatiko liaudies manifestacija, kuri entuziastiškai sveikino tarybinį herojų.

Rio de Janeiro masėms išsklaidyti ne vien tik buvo pavartoti policininkų ir kariuvių kumščiai ir lazdos, bet ir gaisrininkų vandens švirškiai, o ir Gagarinas nuo aerouosto buvo nuvežtas ne tomis gatvėmis, kur buvo iš anksto paskelbta, bet kur buvo mažiau žmonių.

Štai ką po įvykių pasakė laikraštininkams viena darbininkė: „Nors mane policininkai ir apstumdė, o gaisrininkai ir vandeniu apipylė, bet aš Gagarinui atidaviau savo širdį.“

Kadangi Gagarinas Rio de Janeiro išbuvo dvi dienas, tai, be oficialios programos, turėjo dar laiko su-

sitikti ir papasakoti apie savo nepaprastą žygdarbį Rio de Janeiro darbininkams, studentams ir žurnalistams. Jis aplankė Metalurgikų sindikatą, Nacionalinę studentų sąjungą ir Brazilijos Rašytojų ir žurnalistų sąjungą.

Tiesiog neįmanoma aprašyti, su kokių entuziazmu Gagarinas buvo sveikinas tūkstantinių minių šituose apsilankymuose. Rašytojų ir žurnalistų sąjungoj per konferenciją Gagarinas buvo supažindintas su Gagarinu II-uoju (tai trijų mėnesių kūdikis pakrikštytas Yuri Gagarin da Silva vardu). Susijaudinęs Gagarinas I-asis paima jį iš motinos glėbio ir pabučiuoja, pareikšdamas, jog jam yra didelė garbė, kad Brazilijoje yra antras Gagarinas.

Antras Y. Gagarinui idomus surprizas buvo, tai Metalurgikų sindikate: čia atėjo pasveikinti jį kaip žmogų, „kuris buvo danguje“, Brazilijos katalikų bažnyčios vyskupas — Jose Aires. Spausdamas Gagarinui ranką, jis pareiškė: „Tavo žygdarbis yra didžiausias žmonijos istorijoje.“

Rugpjūčio 1 d. 10 val. Iliušin-8 perskrodžia San Paulo padangę ir nusileidžia Congonhas aerouoste ir lygiai manevruoja prie tarptautinio paviljono. Ant laiptų pasirodo Tarybinės aviacijos majoro uniforma besišypsanti Yuri Gagarino simpatiška figūra. Apie 10,000 žmonių minia, kurie didvyrio laukė nuo 6 val. ryto su plakatais ir transparantais. Iš krūtinų išsiveržė kaip vienas žodis: Gagarin!.. Gagarin!.. Gagarin!.. Minia veržiasi arčiau paviljono per policijos ištemptas virves.

Kadangi San Paulo tvarkos dabotojai pasirodė už savo bendradarbius „mandagesni“, negu sostinėje Rio de Janeiro, tai „šturmui“ buvo paimtas ir visas Tarptautinis aerouosto paviljonas. Miniai besigrūdant, priešbuty buvo apversti keli stalai ir kėdės, alkūnėmis išdažyti langų stiklai, ir Gagarinas ant rankų buvo išneštas į San Paulo gubernatoriaus automobilį, kuris jo laukė.

Šimtai tūkstančių sandauliečių išėjo į gatves ir triumfališkai sveikino tarybinį herojų, plakatuose išrašytais rusų ir portugalų kalbomis šukiais.

Kadangi Y. Gagarino viešėjimas S. Pauly buvo vos 24 valandas, tai ir numatyta programa buvo sutrumpinta. Apilankė San Paulo gubernatūro, kur buvo priimtas gubernatoriaus p. Garvalho Pinto, kuris ta proga apdovanojo Gagariną „Interplanetinės sąjungos“ garbės diplomu (titulo de socio honorario da „Sociedade Interplanetaria“). 20:30 val. atvyko į Ibirapuera stadioną, kur įvyko Y. Gagarino 30 min. konferencija, suruošta Sao Paulo Kosmonautų instituto (Instituto Bandeirantes Cosmonautico).

Y. Gagarinas trumpai pasakojo apie Tarybinę techniką, raketų gamybą, kaip parenkami kosmonautai, kurių Tarybų Sąjungoj yra tūkstančiai, ir kaip jis jautėsi skridamas

„Vostoke.“ Gagarino kalba nuolat buvo pertraukiama griausmingais aplodismentais iš apie 5,000 klausytojų, daugiausia studentų. Po konferencijos, S. Paulo burmistras p. Prestes Maia Gagarinui įteikė nuo S. Paulo Kosmonautų instituto ir nuo darbininkų garbės diplomą. Taipgi nuo Uniao Cultural URSS-Brasil (SSRS - Brazilijos Kultūrinės sąjungos). Gagarinui buvo įteiktos dovanos: jo portretas ir laikrodinis su raketą.

(Tąsa 4-tam pusl.)

Atskrisk, atvažiuok

(Pakvietimas į spaudos pikniką rugs. 17 d., Worcester, Mass.)

Ak, miela sesute,
Ir broleli tu,
Atvykit, atskriskit,
Aš jums kviečiu!

Skrisit ar važiuosit,
Tik ne viens, ne du —
Pakvieskit kaimynus
Ir draugus kartu.

Juk piknikas „Laisvės“
Bus labai gražus,
Kuris atsiūba
Kartą į metus.

Ten pasivaikšinsit
Pietumis puikiais,
Patenkisint sielą
Zodeliais meiliais.

Kas nepasitenkins
Gėrimais drūtais,
Galėsit vaišintis
Minkštais ir saldžiais.

Piknikas įvyksta
Parke labai gražiam
Ant ežero kranto,
Gojely kvapsniam.

Quinsigamond ežero
Didingi krantai
Stebina keleivį,
Kai juos pamatai.

Vardas jo garbingas
Nuo amžių senų,
Tykiai tyvuliuoja
Prieglobsty krantų.

Jei jūs nenorėsit
Ežere plaukyt,
Galėsit salėse
Viens kitą linksmint.

Tad, miela sesute,
Ir broleli tu,
Atvykit, atskriskit,
Aš visus kviečiu!

Susinkų Jurgis

Skaitytojų balsai

Sveiki gyvi, „Laisvės“ raštininkai!

Aš noriu tarti kelis žodžius apie Amerikos, Anglijos, Francijos ir Vokietijos valdovus, kurie piudo nesuipratusią liaudį eiti į kovą vieni prieš kitus. Senovės amžiuose, kada susipykdavo valdovai, tai ejo į kovą vienas prieš kitą riteriai. Kodelgi dabar nedaro to paties? Tegul sutaria Amerikos, Anglijos, Francijos, Vokietijos valdovai ir eina muštis su kumščiais ar su lazdomis, lai daug sau galvas, o ne kareivius siūncia mušti vienas kitą. Visos viso svieto unijos turi remti šitą labai sveiką sumanymą, kad valdovai patys sau turi skaldyti galvas vienas kitam, kurie nori karo.

Aš prisijučiu iškarpa iš laikraščio „Newark Star Ledger“, kuriam pora metų atgal 8 metų berniukas padavė šitą patį sumanymą. Tai buvo smarkus ir labai teisingas berniukas. Aš laikiau šitą iškarpa iki šiol.

Viso labo jums visiems!

Mikas Mačionis

3 p.-Laisvė (Liberty)—Pent., rugsėjo (Sept.) 15, 1961

Mūsų kaimo nuotyčiai

Man norisi parašyti šį tą apie aukštaičių Panevėžį ir mano gimtąjį kaimą SILA-GALĮ, apie jo nuotykius, kurie gal bus įdomūs mums, kurie seniau atvykom į šią šalį, dar prieš pirmąjį pasaulinį karą.

Tikrai nežinau, kur prasideda ir kur baigiasi rubėžius tarp žemaičių ir aukštaičių, tik žinau (kur tai skaičiau), kad anais senais laikais Vytautas atidavė žemaičius kryžiuočiams iki Dubysos upės, bet žemaičiai kovojo už savo laisvę ir neklaušė savo kunigaikščio. Tada Vytautas jiems pagrūmojo, kad atiduosiąs kryžiuočiams Žemaitiją iki Nevėžio. Taigi, ar tik Nevėžis nebus žemaičių su aukštaičiais rubėžius.

PANEVĖŽYS tur būt toliausiai nusidriekęs į šiaurę didesnis Lietuvos miestas. Tūli jį vadina aukštaičių sostine. Gal būt, kad taip ir yra. Bet kodėl ne Kaunas?

Tiesa, Panevėžys dar cariniais laikais jau buvo svarbus kaip apskrities miestas, į jį suėjo platus ir siauras geležinkeliai ir, rodos, penki vieškeliai (dabar plentai). Jau anais metais pastebimai augo, o dabar namiškiai mums rašo, kad jis smarkiai pramonėje ir turi 40 tūkstančių gyven-tojų.

Sakysime, jei jūs išvažiutumėt Ramygalos gatvę į pietus, jūs įvažiuotumėt tiesiai į Ramygalos vieškelį. Ramygalas miestelis randasi trijų senoviškų mylių tolyje į pietus nuo Panevėžio. (Ramygalos miestelį miniu tam, kad vėliau mes turėsime su juo reikalą.) Taigi, jūs, pavyžiavę Ramygalos vieškelį 7 viorstus, būtinai turėtumėt pervaziuoti mano gimtinę kaimą Silagalį, nes jis čia išsistatęs iš abiejų pusių vieškelio per visą mūsų vidurinę lauką skersai. O mūsų laukai buvo platūs ir ilgi. Sakydavo, kad skersai vieną lauką yra lygiai vienas viorstas, o tai labai galimas daiktas, nes mūsų kaimas susidėjo iš 52 kiemų. Visi kaimai į pietus nuo mūsų turėjo praeiti ir pravažiuoti mūsų ūlę, kas tik turėjo koki reikalą į Panevėžį. Taigi, mūsų kaimas ir buvo plačiai žinomas.

Žmonės sako: Genys margas, o žmonės dar margsnis. Tai tiesa, bet akl reikėtų sakyti: jų gyvenimas dar margsnis.

Na, tai susipažinkime su mūsų kaimo žmonėmis, žinoma, ne su visais, bet nors su dalimi jų.

Štai, jūs įvažiuojate į jį nuo kalniuko. Pirmas kaimas kairėje bus Benedikto Žeko. Tai valakininkas — jis valdo 28 dešimtines. Jo sodyba plati ir masyva pastatais. Grįčia, seklytėlė, kamara, didžioji seklyčia ir priemenė — viskas po vienu stogu. Pastatai sunerti iš gana storių ir gerų rąstų, langai aukšti ir platus, viduje šviesu ir jauku.

Iš grįčios jūs galite įeiti į mažąją seklytėlę, iš jos į kamara, iš šios į didžiąją seklyčią, kuri galu ir šonu atsiremia į platų sodą; iš jo vėl grįžti į siaurą priemenę, ir vėl į grįčią, arba po dešine ir plačias gonkas. Sakydavo: Žeko grįčioje gali pasiklysti. Tai tikra tiesa. Nuo plačių gonkų dar

ėjo 20 pėdų ilgio it koridorius į platų kiemą. Iš abiejų pusių to koridoriaus eina stačių ažuolinių lentų tvara, žinoma, gražiai, švelniai nušlifuoti. Kas 8-ta lenta biskį platesnė ir aukštesnė, su dviem viršūjiovimais — pagražinta. Iš abiejų pusių stovi stori ažuoliniai suolai; žemė išgrįsta nedideliais vienodais akmeniuokais, kur niekad nebūna purvo. Nuo tvartų tiesia linija atėjo tokia pat tvora, kuri skyrė kiemą nuo sodo irėjo iki kiemo vartų į ūlę.

Kiemas buvo platus ir ilgas, gale stovėjo tvartai, tuoj prie jų — trys tušti vežimai. Kietoj kiemo pusėj stovėjo dvi klėtys, tarp jų buvo pastatas su aukštomis ir plačiomis durimis, kur stovėjo šventadienė brčka, 2 važiai — vienas rudas žalsvas. Čia buvo stalernė, pakinktas, balnai ir tt.

Anoj pusėj ūlės buvo kluonas — klojimas toliausia, dvi daržinės šienai arčiau, o prie pat ūlės stovėjo viena didesnė, kita mažesnė jau senos grįčios. Mažoj gyveno senukai Polokai, o antrojoj — bežemis Krasauskas. Be abejo, jie mokėjo Žekui rendą. Taigi, bile praeivis, žvilgterėjęs į sodybą, pasakys: Čia gyvena šio kaimo turčius-galiūnas... Kada jis pralobo, niekas nežino.

Žėkas pats buvo gal apie 50 metų amžiaus, vidutinio ūgio ir subudavojimo, riestais rusvais ūsais, linksmo būdo ir šnekus. Jis neprarandasi trijų senoviškų mylių tolyje į pietus nuo Panevėžio. (Ramygalos miestelį miniu tam, kad vėliau mes turėsime su juo reikalą.) Taigi, jūs, pavyžiavę Ramygalos vieškelį 7 viorstus, būtinai turėtumėt pervaziuoti mano gimtinę kaimą Silagalį, nes jis čia išsistatęs iš abiejų pusių vieškelio per visą mūsų vidurinę lauką skersai. O mūsų laukai buvo platūs ir ilgi. Sakydavo, kad skersai vieną lauką yra lygiai vienas viorstas, o tai labai galimas daiktas, nes mūsų kaimas susidėjo iš 52 kiemų. Visi kaimai į pietus nuo mūsų turėjo praeiti ir pravažiuoti mūsų ūlę, kas tik turėjo koki reikalą į Panevėžį. Taigi, mūsų kaimas ir buvo plačiai žinomas.

Žėko kaimynas buvo Peleckas, irgi valakininkas. Bet jo jau nebuvo — buvo miręs, jo kiemą valdė ir tvarkė jo našlė, su dviem dukterim ir vienu sūnum. Vyresnioji duktė Paulina jau buvo užaugusi mergina ir turėjo nuolatinį kavalierių Povilą Januką. Visas kaimas žinojo ir kalbėjo, kad Povilas kas naktį ateina į klėtį pas Pauliną, bet anie kalbų nepaisė, o dar patys apie tai pasakodavo. Jų žemę dirbo pusininkas. Kiemas dar atrodė nebloginai, bet, būdamas šalia. Žeko didybės, žinoma, daug menkesnis.

Jų kaimynas iš kitos pusės buvo Račiūnas, irgi vanu stogu. Pastatai sunerti iš gana storių ir gerų rąstų, langai aukšti ir platus, viduje šviesu ir jauku. Iš grįčios jūs galite įeiti į mažąją seklytėlę, iš jos į kamara, iš šios į didžiąją seklyčią, kuri galu ir šonu atsiremia į platų sodą; iš jo vėl grįžti į siaurą priemenę, ir vėl į grįčią, arba po dešine ir plačias gonkas. Sakydavo: Žeko grįčioje gali pasiklysti. Tai tikra tiesa. Nuo plačių gonkų dar

nuškos Povilo jauniausią seserį Uršulę, 18 metų amžiaus. Jis pats buvo apie 30 metų. Po keliolikos mėnesių Juozas užsimanė važiuoti Amerikon ir išvažiavo, paliko jauną žmoną vieną. Ji susilaukė dukrelės. Žemei dirbti pasisamdė berną. Kaimo moterys tuoj įtarė Uršulę mylintis su bernu. Kada sprakšė emė smerkti Uršulę, tai kitas ją kritikavo, sakys: „Taigi, taigi, Uršulė tokia ir kitokia, o kaip su Juozu? Kam čia jam prireikė tos Amerikos? Ar jis negalėjo gyventi ant šitokio gyvenimo? Paliko jauną žmoną, nespėjus jai su juo nė apsidžiaugti.“

Jos kaimynai buvo du broliai viename kieme, tai Alėliūnai, bet juos vadindavo „Skiaučiais“, nežinau kodėl (gal todėl, kad mūsų kaimas buvo daug kiemų po ta pačia pavarde, kaip tai: Morkevičių 5, Alėliūnų 4, Lapavičių 4, Kuzmų 3, ir t.t.). Taigi, „Skiaučiai“, Mykolas gyveno seklyčioje o Juozas grįčioje. Kiemą ir tvartus naudojo bendrai, klėtys buvo dvi, tai abiem po vieną. Jie valdė po pusę valakio ir gyveno vidutiniai. Neužilgo Mykolas numirė, paliko žmoną su trimis mažamečiais vaikais. Jo našlė čia buvo mokyta moteris. Ji skaitė ir rašė lietuviškai ir rusiškai; ji, galima sakyti, buvo visam kaimui nepavduojama ypaty. Mat, kas antras trečias kietas turėjo ką nors Amerikoje, reikėjo su jais susirašyti, o rašyti tada, nežinau kas daugiau mokėjo, apart Mykolienės. Taip ją ir vadindavo: Mokytoja Mykolienė. Ji visiems rašė laiškus į Ameriką.

Po kiek laiko Juozas „Skiaučius“ užsimanė važiuoti Amerikon pinigų uždirbti. Ir išvažiavo, paliko dar jauną gražią žmoną, irgi su trimis jaunais vaikais. Ji pasisamdė pusbernį žemei dirbti. Jų kaimo moterys tuoj įžūrėjo esančią perdaug artimą pusbernį, ir tarp jų išliko audrelė. Kiek metų ji paleido pusbernį, o žemę išdavė dirbti pusininkui.

Jų kaiminka buvo Valintonienė su suaugusia dukra Morta. Jos valdė visą valaką. Jų žemę dirbo pusininkas; kietas ir trobos dar laikėsi gerai. Jos, matomai, laukė užkurio, bet vis neatsirado, nors Morta, rodos, buvo nieko sau mergina.

Jų kaiminka buvo sena našlė Lapavičienė su užaugusiu sūnumi Mykolu, bet jį vadindavo „Mykoliuku.“ Jie valdė pusę valako žemės, bet jos jau nedirbo, o kai nedirbo, tai mažai ir valgė, nes nebuvo ko, o prie to, dar kur sugriebė kelias kapeikas — pragerdavo, o pasigėrė abu bardavos, keikdavos, mušdavos, gaudindavo kaimiečių vaikus. Šie ir gražioju mokino ir barė, bet niekas negelbėjo. Jie taip nusigveno, kad ji — senė — buvo mūsų galo kaimo kerdžiuvienė. Jų grįčiukė buvo tokia sena, pasivirš į vieną pusę, su žaliuojančiomis samanomomis apaugusiu stogu ir perlinkusiu, tai balnu. Grįčiukės durys kabėjo ant medinių zovieskų; priemenė ant nakties užsiklensdavos iš vidaus su skersiniu arba su skrituliu. Langučiai buvo tokie maži, gal pėda šiaip ir taip. Viduje

LAISVOJI SAKYKLA

Meilė akla

Neseniai aplankėme savo gerus draugus Huntingtone, Long Island, Klastauskus ir Gaškauskus. Būdavo pas juos lengva nuvykti pirmiau iš New Yorko tiesiais keliais — kaip Jerico Turnpike ir kitais. Bet dabar politikieriai ir inžinieriai taip „sugudra vojo“, tuos pačius ir tiesius kelius, kad tu nežinai nei kur jų pradžia, nei pabaiga — nevisada tu žinai ir kur jais tu nuvažiuoji. Važiuoji tu jais ir „meldiesi“, kad nuo tos „plokščios“ žemės nenuvažiuotum.

Iš Huntingtono vykdamie paklydome. Nusukė tie išgudravoti keliai mus skersai salos, vietoj link Brooklyno. Sala neplati, tai žinojome, kad niekur čia nenuklysimė iki surasime kelią link namų.

Nagi, kas čia dabar? Kapinynas, kaip tik akys apmato! Bet kapinynas nepaprastas — ne toks, kur antkapiai pagal savininko arba statytojo skonį arba jo kisenės išgalę. Čia akmeniniai antkapiai mažos formos ir visai vienišai — čia eilės jų, ir eilės, ir dar eilės, kad nei tavo akys nebegalų apmatyti. Tokia monolitiška didybė tau kaip ir šurpą suteikia momentaliai. Staigmena! Galen čia šimtai tūkstančių, o gal net ir milijonas — o gal net ir milijonai... Visi jie apie dviejų pėdų aukščio ir apie penkiolikos colių pločio, o sturumo gal bus ketverto colių, pilko šviesaus akmens.

Iš išrašytų informacijų greit sužinojome, jog tai mūsų šalies karių kapai, kurie krito mūsų laukose Europoje kauda mėsies prieš vokiečius pirmame ir antrame pasauliniuose karuose, „idant mūsų šalis — Amerika — ir visas pasaulis galėtų laisvai ir saugiai demokratiškai gyventi.“

Amerikos revoliucijos laiku tų laikų Vokietija pasiuntė Amerikon net trisdešimt tūkstančių kareivių su visais ginklais, idant su-triuškinti amerikiečių sukilimą prieš Angliją. Tie trisdešimt tūkstančių vokieškos armijos išūdė daug Amerikos revoliucionierių. Ar ir tų Amerikos revoliucionierių kūnai čia guli, kuriuos tie trisdešimt tūkstančių vokiečių vokiečių nužudė, tai nežinia. Gal jų antkapių čia nėra. Bet istorijos puslapiuose juodomis raidėmis įrašyta, jog vokiečiai jau nuo tada buvo Amerikos priešai. Taip, tai buvo Vokietijos valdančioji klasė, turčiai, monarchistai, kurie siuntė tuos trisdešimt tūkstančių žudyti Amerikos revoliucionierių. Bet jie atstovavo visą Vokietiją, todėl ir turime sakyti, kad vokiečiai buvo Amerikos priešai.

Ir jeigu tada vokiečiai būtų galėję atsitiesti čia čielą milijoną savo kareivių naikinimui Amerikos revoliucionierių, tai Amerikos šiandien nebūtų tokios, kokia ji dabar yra. Rodosi, žinodami tokį vokiečių rekordą prieš amerikiečius, Amerikos žmonės niekada ir niekada negalėtų turėti vietos savo širdy dėl vokiečių; niekada negalėtų jie laikyti vokiečių už draugus iki anie neužsipel-

visada pusiau tamsu. Jų kiemelį vadindavo: „mūsų kaimo gėda.“ (Bus daugiau)

nys to draugiškumo faktais, darbais. Iki šios dienos tokio draugiškumo valdovai vokiečiai amerikiečiams dar neparodė.

(Negalima suprakti visų vokiečių į vieną krūvą. Amerikos Revoliuciniame kare, pav., Washingtono armijoje buvo įžymus vokiečių generolas Frederick Steuben, pasižymėjęs mūsųose prieš anglos. — Red.)

Vienok šiomis dienomis — Berlyno krizės dienomis — skaitome Amerikos komercinėje spaudoje, jog amerikiečių meilė vokiečiams virsta verda ir kunkuliuoja per visus kraštus ir galus. Dėl ekonomijos, amerikiečiai savo kazarmėse Vokietijoje buvo uždraudę vokišką alų gerti. Mūsų kariai turėjo gerti Amerikos alų. Bet dabar, idant parodyti vokiečiams savo meilę, amerikiečiai vėl leido savo vietose gerti vokišką alų, kiek tik nori.

O jau ta Amerikos komercinė spauda kad jau tuomi džiaugiasi, kad jau kryska-tauja, rodydama fotografijas, kaip Amerikos kariai vokiško alaus atsigerę vaikšto Vokietijos miestų gatvėmis vokieštaites apskabinę. Anos jiems tik gėles segioja, tik juos bučiuoja...

Tokia propaganda tūlus amerikiečius taip įkaitina, kad anie stačiai iš kailio neriasi mylėti vokiečius. Mano pažįstamas susiedioj, kareivis, išbuvo Vokietijoje porą metų. Dabar jau grįžtamas namo. Jis man sako, būk jis duotų bile ką, kad tik jį vėl pasiųstų Vokietijon. Vokiečiai esą tokie meilūs, tokie lipšni. Jų ir valgiai, visokie hasenfeferiai ir gėrimai esą tokie skaniai — stačiai „out of this world.“ O jų tos vokieštaitės — tai stačiai mirk dėl jų... Tai vis propagandos vaisiai...

Tos pačios propagandos pasekmėmis jau ir be Vokietijos produktų nebeapsieiname. Beveik jau kiekviename saliuone gausi vokiško alaus. O jau tų kurmiškų vokiškų automobilių pilnos Amerikos gatvės. Be jų jau nebeapsieinama, nors jie nei geresni, nei pigesni už amerikoniškus tos pat mieros. Bet tai vis vokiškos meilės tryškimas. Atrodo, kad propaganda taip įmeilina tūlus amerikiečius į vokiečius, kad jie nors ir galvas nusisuktų, bile tik vokiečių mylėti.

Bet mes, senesni amerikiečiai, kurie atidžiai ir reikalus žiūrime, matėme mažesnę tūlų amerikiečių meilę voikečiams ir prieš pirmąjį pasaulinį karą ir prieš antrąjį. Tada irgi čia tik tas buvo geras, kas buvo daryta Vokietijoje. O po tų abiejų karų Amerikos turtuoliai vėl pilte pylė pitūnig Vokietijos atstatymui ir pristatymui Vokietijos industrijos, kuri galėtų este esti konkurencijoj Amerikos išdirbiniui. Jiems nei į sąpną nebeatina, kad ta atstatyta ir pristatyta Vokietijos industriją vėl gamins baisiausius karo pabūklus, kuriais ir vėl gali taškyti amerikiečius kitame kare su vokiečiais. Tiems amerikiečiams gal jau nebeužtektų nei visos Long Islando salos kapinynui...

Kaizeris buvo aršus Amerikos priešas. Vienok, po karo prieš Ameriką, koks

jis pasidarė aniuoliukas Amerikos turčiams. Jų spaudoj tūlas Ludvigas tada kad jau pliekė pazalatinas biografijas apie kaizerį, tai pliekė — ir ant arklio ir be arklio, tik vien ant balno, nes tas „vargšas“ jau nebeturįs nei arklapalaikio. O Ludvigas buvo Prūsijos lietuvis, labai artimas palinkimais mūsų lietuviškiams fašistams.

Kai kada man norisi manyti, ar tik ta pasiutusi propaganda mylėti vokiečius netryksta iš esančių vokiško kraujo Amerikos turčių klasę industrialistų, bankierių... Ji dėjo ir deda visas pastangas per laikus, idant suvokietinti Ameriką, padaryti ją amžinai Vokietijos satelitu. Tie vokiško kraujo turčiai Amerikoj turėjo didelę galią, nuo pat Jungtinių Amerikos Valstijų įsisteigimo. Juk yra atviras sekretas,

Jurijus Gagarinas Brazilijoj

(Tąsa iš 3-čio pusl.)

Rugpjūčio 2 d. 10 val. Gagarinas vėl išskrido į Brazilijos sostinę Brasilią. Brazilijos respublikos pasirašytu dekretu, Yuri Gagarinas apdovanotas specialiu pasižymėjimu ir suteiktas jam aukščiausias aviacijos ordinas. (Ordem do grau de comendador) specialioj audiencej, kur buvo priimtas tą pačią dieną Lygumos Rūmuose (Palaccio do Planalto). Y. Gagarinas atproga padovanoto prezidentui jo parašytą knygą „Kėlionė į Kosmosą“ ir įteikė SSRS premjerui Nikitos Chruščiovo laišką.

Viešdamas sostinėj, svečias apžiūrėjo jos idomesnes vietas, buvo priimtas Atstovų Rūmuose, kur jį pasveikino Parlamento atstovas kun. Videgal, kuris baigdamas savo kalbą pasakė: „Žaviuosi tavimi ir visą rusų tautą, kuri vis arčiau artinasi prie dievo.“

Atsiveikindamas su Brazilija, Y. Gagarinas padėkojo jos vyriausybei ir liaudžiai už suteiktą jam entuziastišką svetinumą ir rugpjūčio 2 dieną išskrido į Kanadą.

TARYBINIS DIDVYRIS IR LIETUVIŠKI NYKŠTUKAI

Tarybinio kosmonauto laukimas Brazilijoj, kaip jau minėjau, buvo nepaprasta sensacija spaudai, radijui ir televizijai. Na ir, žinoma, to negalėjo paslėpti ir „Mūsų Lietuvos“ nykštukai ir obskurantai; turėjo gi ką nors sakyti. Ir štai kokią „informaciją“ jie paskelbė savo skaitytojams.

„Mūsų Lietuva“ rugpjūčio 5 d. rašo „Nėra abejonės, kad Kremlius šį laiką visur siuntinėja komunistinės propagandos sumetimais. Todėl daug kas Gagariną sutiko šalta, išnigus Vokietijos atstatymui ir pristatymui Vokietijos industrijos, kuri galėtų este esti konkurencijoj Amerikos išdirbiniui. Jiems nei į sąpną nebeatina, kad ta atstatyta ir pristatyta Vokietijos industriją vėl gamins baisiausius karo pabūklus, kuriais ir vėl gali taškyti amerikiečius kitame kare su vokiečiais. Tiems amerikiečiams gal jau nebeužtektų nei visos Long Islando salos kapinynui...“

„Pagaliau daug kur keliamas klausimas, ar tikrai Gagarinas skrido. Nei pagylyt, nei nusileidžiant, niekas nematė. Amerikoniškai, kai jie leido savo vykus į erdves, sukvietė tūks-

kad Jungtinių Amerikos Valstijų kongrese buvo tik vienu balsu laimėta, kad šios šalies oficiali kalba būtų angliška, o ne vokiška. Taigi, jeigu tas balsas būtų nuėjęs antron pusėn, tai Amerika šiandien šprekintų vokiškai.

Tik mums amerikiečiams reikia būti labai atsargiems ir pažinti vokiečius ir vokiečius. Yra ir Vokietijoj ir Amerikoj vokiško kraujo darbo žmonių ir darbo žmonių draugų, kurie taiką myli ir už ją kovoja, kurie yra ne tik Amerikos draugai, ale viso pasaulio taiką mylinčių žmonių draugai.

Bet mūsų turčių spauda apie tuos vokiečius nekalba ir tik jau nenori, kad mes juos mylėtume. Jeigu mūsų turčiai ir jų vokiečių draugai Vokietijoj galėtų, tai tame šaukšte vandens visus tokius vokiečius prigirdytų.

A. Gilman

tantines minias, užsienio spaudą. Gi Rusijoje nieko panašaus nebuvo. Tik po kurio laiko pradėjo viešai pranešinėti apie Gagarino skridimą. Ar Gagarinas skrido ar ne, klausimas be aiškaus, patvirtinančio atsakymo.“

Dėl šitokių prel. Pijaus Ražaižinsko spėliojimų randu reikalą kai ką atsakyti. 1) Brazilijos komunistams ir jų simpatikams visai nebuvo reikalo ruošti demonstracijas sutikimui Gagarino, nes jis buvo svečias ne Komunistų partijos, bet Brazilijos vyriausybės, pakviestas jos prezidento Janio Quadros. Komunistai gali tikrai didžiulius, kaip Tarybinė santarka išauklėjo tokius jaunuolius didvyrius, kaip Gagarinas, Tiptovas ir kiti, prieš kuriuos lenkiasi ir kuriuos gerbia visas pasaulis. 2) Nežinau, ar amerikoniai kvietė minias žmonių pasižiūrėti, kaip jie mauda savo astronautus Ramiajam Vandenynne. Bet yra žinoma, kad „Mūsų Lietuvos“ redaktorius jų pasižiūrėti nuvažiavo į Ameriką, o kartu gauti ir instrukcijų iš FBI, kaip geriau šnipinėti Brazilijoj Amerikos imperialistų nau-dai. 3) Viduramžiais, kuomet Kristupas Kolumbas atrado kitus kontinentus, tai P. Ražaižinsko pirmtakai-inkvizitoriai irgi tokiais išradimais netikėjo. Bet šiandien ir pats P. Ražaižinskas, atsibaladojęs iš Lietuvos, gyvena šitame kontinente.

Kas gali žinoti, kad greitai laiku kunigai galės pasinaudoti Gagarino „Vostokais“, nuskristi į bet kurią planetą ir ten pastatyti bažnytelę. Ar tai nebūtų arčiau dievo?

Baigdamas dar noriu pridurti visiems komunistų priešams ir XX-ojo amžiaus obskurantams: jų laukia tas pats, kas ir Nadeždos Ivanovos, kuri prieš 40 metų pabėgo iš Rusijos nurole tarinės revoliucijos. Šiandien jau ji turi 66 metus ir gyvena Brazilijoj. Per 40 suvirš metų ji kasdien pranašavo Rusijoj bolševizmų galą. Dabar gi, atvykus Gagarinui, N. Ivanova sekiojo jį per tris dienas, iki pagaliau jai pasisekė įteikti dovaną, lėlę Gagarino dukrelę. Bučiuodama Gagarinui ranką, ji pasakė: „Te būna Tau garbė per amžius!“ A. J.

Philadelphia, Pa.

Pennsylvanijos valstija antra didumu nelaimių. Idėjimas mašinų sugavimui greitai važiuojančių nepa- gelbėjo. Rugsėjo 3 d. smar- kus lietus su vėju padarė nemažai nuostolių. Svaigi- nanti gėrimai yra dalis ne- lailmių.

206 teisėjams pakeltos al- gos sumoje \$819,500. Ne- kuriems pakelta iki penkių tūkstančių dolerių.

Na, ar daug dirbančių dirbtuvėje uždirba per me- tus penkis tūkstančius? Jiems pakeltos algos be streiko. Piliečiai savais su- mokėtais taksais sukel- siams padidintas algas.

Uždarant šių metų sesijas gubernatorius pasirašė ne- mažą skaičių bilių įgalio- jant kitiems valdininkams pakelti algas.

Prie Labor Council Phi- ladelphijoje priklauso 230, 000 unijistų. Nepriklaus- mos unijos į šį skaičių ne- įeina. Miestui, turinčiam tris milijonus gyventojų, tai organizuotų darbininkų skaičius nedidelis.

Israelio bondų pardavė- jai rengiasi streikui. Juos atstovauja lokalas 1707. Unija kaltina, kad keturių mėnesių pasitarimai buvo beverčiai. Kontraktas pasi- baigė su gegužės 14 d. Uni- ją reikalauja pakėlimo mo- kesčio, pagerinimo darbe sąlygų.

Neramūs laikai. Berlyno krizė padidino vedybas Buck apskrityje. Vedybų biuro pateiktos žinios sako, kad jaunimas, tikėdamasis vykti užjūrą, tuokiasi. Ne- kurie neturi reikiamo me- tų skaičiaus, bet tėvų suti- kimu apšvedė.

Bus pastatyta slėptuvė gubernatoriui Lawrence ir jo šeimai. Sakoma, darbas prasidės trumpoje ateityje.

Nuogastaujama, kad ga- li pasikartoti maritimo dar- bininkų streikas. Philadel- phijos prielaukos, biznie- riai ir gyventojai, sakoma, nukentėtų. Streikas buvo sulaikytas prezidento Kene- džio įsakymu, pasiremiant Taft-Hartley įstatymu 80 dienų periodui. Laikas pa- sibaigė su rugsėjo 21 d.

Sakoma, kad per šį lai- kotarpį mažai padaryta progresu nesutikimams iš- spręsti.

LLD 10-tos kuopos susi- rinkimas, įvykęs rugsėjo 8 d. narių skaičiumi buvo gražus. Raportas iš vasa- rinio parengimo džiuginan- tis. Su įkarščiu padiskusuo- tas vienas klausimas, liečias vietinį dalyką.

Bet išlygintas nuo seniau keliamas klausimas, ir ma- nau, kad jis ateityje nepasi- kartos.

Esant izde pinigų, paau- kota "Liaudies balsui" \$50 ir Ateivių gynimo komite- tui \$25. "Laisvės" ir "Vil- nies" reikalai palikti kitam susirinkimui, ir su pradžia laikraščių vajuus nebus pa- miršti.

Tačiau nekurie draugai link LDS yra priešingo nu- statymo. Jų supratimu, LDS centras turi padengti visus kuopų iškašius. Cen- tras turi pinigų, turtingas, tai rūpinasi kuopų finansi- niais reikalais.

Nusitarta kreiptis prie baltimoriečių, kad, kuomet J. Grybas parvyks iš savo

ilgo maršruto su filmais, kad abi kolonijos surengtų rodytą filmų. Dviem kolo- nijom pasidaro mažesni iš- kašiai. Išrinkta komisija darbui vesti pirmyn.

Streikas Nursing Home plečiasi. Iš karto sustreika- vo penkių įmonių, dabar pa- lietė ir kitas šešias. Strei- kas prasidėjo rugpiūčio 17 d. vadovybėje lokalo 252. Lokalo prezidentas L. Teti sako, kad savininkai atidėjo derybas kitam laikui.

Pilietis

So. Boston, Mass.

KAS VEIKIAMA

Rugsėjo 7 d. LLD 2-ros kuopos laikytame susirinki- me, apart kitų atliktų rei- kalų, nutarta surengti va- karienę dėl sukėlimo antrai LLD kuopai finansinės paramos: sykiu kviesiti Lietuvą lankiusius tu- ristus, nes Bostono ir apylinkės lietuviai dar mažai girdėjo šių metų tu- ristus viešai pasisakant sa- vo įspūdžius apie naująją santvarką Lietuvoje.

Kuopos vardu kviečiu vi- sus turistus atvykti į rug- sėjo 16-tą dieną rengiamą viešienos vakarienę, kur, pavalgę, nors trumpai visi gausime progą pareikšti sa- vo nuomonę apie šiuo me- tų mūsų tėvų žemėje kelia- mus klausimus, taipgi pa- diskutuoti, kuo mes galime prisidėti prie palaikymo pasaulinės taikos.

Vakarienės pradžia 6 val. Rugsėjo, 10 d. po pietų klubo svetainėje, 318 West Broadway, S. Bostone (kur ir aukščiau minėta vaka- rienė įvyks), buvo laikytas A. L. P. Klubas susirinki- mas. Dalyvavo labai ma- žas skaičius narių. Tai yra peiktinas dalykas.

Susirinkusieji išgirdo, kad mūsų rengtame piknike rugpiūčio 6 d., Olympia Parke, Worcesterj, pada- rytą virš šimto dolerių klubi pelno. Ypatingai ačiū sunkiai dirbusiems mote- rims, taipgi ir vyrams. Dar ir šiame susirinkime buvo priduta nuo Thomaso \$5.-40.

A. K-a

Miami, Fla.

Miami dienraščio Herald korespondentas iš Washing- tono pranešė, kad ten susi- tvėrė nauja organizacija vardu "National Council of Senior Citizens" ir įsteigė raštinę su raštininku ir or- ganizacijos direktorium.

Virš minėtos organizacijos tikslas yra pravesti Kon- grese bilių už teikimą iš Social Security nemoka- mai medikalės pagalbos se- neliams.

Viršminėtos organizaci- jos vadovybę paėmė buvęs kongrese demokratas iš R. I. valstijos Aime J. Fo- rand. Sulyg USA 1960 me- tų skaičiais, dabar Ameri- koje yra 16,559,580 senelių virš 65 metų amžiaus. At- metimas biliaus už socialę medikalę pagalbą buvo re- zultatas spaudimo į Kon- gresą Amerikos Medikalės Asociacijos. AMA gązdino Kongresą, kad perleidimas to biliaus bus pradžia įvedi- mo socializmo. Dabar šito rašinio skaitytojai supras, kad AMA turi organizuotų 180,000 narių ir yra di- džiasias priešas žmonių sveikatos. A. J. Forand sa- ko, kad jis dės visas pa- stangas suvienijimui žmo-

nių į "old-age" klubus su- apie 4,000,000 narių ir 7, 000 senior citizens į vieną didelę organizaciją kovai prieš AMA ir spaudimui se- kančiais metais į Kongre- są.

A. J. Forand sako, kad jis jau rugpiūčio mėnesį iš- siuntė 1,900 laiškų į sene- lių organizacijas ir gaus ge- rus rezultatus iš 65,000 na- rių.

AFL ir CIO unijos remia šį klausimą.

Miami Lietuvių Socialis Klubas jau nuo pernai me- tų remia tą judėjimą ir tu- ri išrinkęs atstovus į Ame- rican Federation of Senior Citizens.

Taipgi ir kitų miestų pa- žangios organizacijos turė- tą patį padaryti. Man atrodo, viršminėtos organi- zacijos tikslas duos gerų vaisių.

J. W. Thomson

Bridgeport, Conn.

Vyksim į parengimą

New Haveno lietuviai vi- sada surengia gerus paren- gimus. Sekmadienį, rugsė- jo 17 d., jie vėl ruošia 30- ties metų sukakties pami- nėjimą nuo įsikūrimo LDS kuopos. Ruošia banketą su koncertine programa. Iš mūsų miesto ruošiamės skaitlingai dalyvauti jų pa- rengime, nes ir jie dalyvau- ja mūsų parengimuose. La- bai gerai, kad New Haveno lietuviai rengia LDS kuopos sukakties paminėjimą. Tą turėtų padaryti ir kitų ko- lolinių lietuviai.

Rugpiūčio 27 d. mirė Ma- rijona Slezevičienė, narė Lietuvių Apšvietos Draugi- jos.

Rugsėjo 2 d. mirė M. Kriščiūnaitis, o rugsėjo 3 d. mirė Kazys Žioba. Abu vyrai buvo nariais Lietuvių Jaunų Vyrų Draugijos. Vi- si mirę jau yra užauginę šeimas, paliko ir anūkų, žmonas ir giminę. Gimi- nės reikiu užuojautą.

Sergančių irgi netrūksta. Julė Butnorienė į trumpą laiką turėjo net dvi opera- cijas. Dabar randasi na- mie, bet dar silpna. Joku- bas Žukauskas prieš porą metų buvo praradęs kal- bą. Dabar gavo antrą smūgį ir jį visai suparaly- žiavo. Seniau jis buvo ga- na stiprus vyras. Linkiu jiems greitai pasveikti.

J. J. Mockaitis

Philadelphia, Pa.

DAR VIENOS LAIDOTUVES

Rugsėjo 11 dieną iš Juozo Kavaliausko koplyčios tapo išlydėtas į Sunset Memorial Parko Mauzoliejų ir įdė- tas į mūrinę sieną amžinam poilsiui Antanas Petkus.

A. Petkus Philadelphiaje išgyveno virš 40 metų ir daugeliui pažangiečių buvo žinomas, nes dalyvavo pažangiajame veikime. Pra- gyvenimą darėsi dirbdamas drabužių siuvykloje, prosy- damas drabužius. Kadangi buvo apsigyvenęs už did- miesčio, tai vėliausiais lai- kais jo pasigesdavome mū- sų pramogose. Buvo mano- ma, kad ir visokiausių ope- ziejų ermyderiai prie to prisidėjo. Mat, jis buvo jautrus ir labai nemėgo ginčų pažangiečių tarpe. Per eilę metų jis niekur ne- dalyvavo.

Praėjusiąją žiemą čia bu- vo rodomi filmai iš Lietu- vos. Tarp nemažų būrelio senyvų pažangiečių susiti- kau ir Antaną Petkų su

žmona. Paklausiau, kaip jam patiko vaizdai iš Lie- tuvos jaunųjų veiklos, ypač dainų šventė. Jis man labai entuziastiškai dėkojo už tokį parengimą ir labai gėrėjosi Tarybinės Lietuvos pažanga. Sakė: Per daug aš prisiklausiau visokių me- lų apie tarybinę santvarką Lietuvoje. O čia yra visai kitaip. Prašė visuomet pra- nešti, kuomet turėsime fil- mų iš Lietuvos rodytą.

Jis buvo susirgęs, turėjo operaciją. Po to pasveiko ir, sakoma, jautėsi gerai. Gy- dytojas jam draudęs bent ką dirbti. O jis, gerai jaus- damasis, sumanė ką tai pa- taisyti prie stubelės. Dirbo ką tai pasilipęs ant kopečių ir kaip tai nupuolė. Galvos kaulas pavojingai sudužo, ir, keturias savaites ligoni- nėje išgulėjęs be sąmonės, mirė.

Kadangi labai daug gir- disi puolimų nuo kopečių ypač pagyvenusių žmonių, ir su skaudžiomis pasekmė- mis, reikėtų perspėti, kad iš tikrųjų yra pavojinga ką dirbti ant kopečių, ypač tiems, kurie savo jaunystėje nėra to daug praktikavę.

A. Petkevičius paliko di- deliam liūdesy savo žmoną Petronėlę, sūnų Eugene, marčią Elsej, anūkus Steve ir Linda, brolių Juozą čia ir brolių Kazimierą Lietuvoje, taipgi sesutę Lietuvoje. Mirė sulaukęs 71 metų.

Drg. A. Pranaitis pasakė atitinkamą prakalbėlę Ka- valiausko šermentinėje ir kapinėse. Jis, paminėjęs ve- lionio gyvenimą, pagyrė jo šeimą, kad d. A. Petkų, kaip laisvamani, palaidojo be re- liginių apeigų. Tas labai svarbu, kuomet šiais lai- kais Romos kunigai taip pasimoję gaudyti mirusius laisvamanius, ir savo tam- sūnams įkalbinėja, kad, va, toks ir toks užkietėjęs be- dievis atsivertė į jų "vie- rą," žinoma, už pinigus. Laisvi, sąmoningi lietuviai turėtų pasirūpinti, kad, jiems mirus, jų globėjai ne- išstatytų jų ant taip paže- minančio pajaukimo.

Južintiškis

Tokio. — Dvylika japonų miestų majorų išvyko va- kacijoms į Europą ir Ame- riką.

PHILADELPHIA, PA.

JAMES A. MONIHAN

REAL ESTATE INSURANCE—NOTARY PUBLIC

LO. 8-3464
1901 Spring Garden St.

Waterbury, Conn.

Labai sėkmingai įvyko pietūs po medžių pas Sta- nislovačius sekma dienį, rugsėjo 10. Nepaprastai graži, saulėta, šilta diena buvo. Žmonių susirinko la- bai gražus būrys iš visų Connecticuto kraštų; net pora rusų dalyvavo.

Dabar reikia žiūrėti į at- einančius reikalus. Vietinė LLD 28-ta kuopa laikys svarbų mitingą rugsėjo 22- rą, 8 val. vakare, 103 Green St. salėj. Prisieina rinkti Centro Komiteto Val- dybą ir taipgi delegatus į 3-čios apskrities konferenci- ją, kuri įvyks spalio 15-tą, Hartforde. Tai svarbūs rei- kalai.

Taipgi bus išduotas ra- portas iš rugsėjo 10-tos pa- rengimo, kuriame daugelis labai svarbiai patarnavo, kaip tai: drg. Walter Dūda iš Woodbury pašventė po- pių dienų savo trokš, kad su- vežti visus reikmenis — stalus, kėdes, ledą ir tt.; o kiti komisijos nariai — K. Danisevičius, M. Strizaus- kienė, M. Ulczenė, Monika Raškauskienė, Klementina Jenkeliūnienė, Aida Ablo- zienė, J. Vaitonis, V. Joku- bonis ir Jonas ir Kristina Stanislovačiai — visi dir- bo išsiųsėje, kad prirengti vietą, suvežti žmones (nes autobusai neina sekma die- nį), išvirti valgi ir po vis- ko apvalyti vietą, suplauti indus ir puodus. Dėkojam visiems.

Bet—po visko—neužmir- škite būti rugsėjo 22-ros, penktadienio, vakare. Svar- būs reikalai laukia. K. S.

Lenkija jau didina gynybos jėgas

Varšuva. — Užbaigus ru- giapiūtę kalbėjo Lenkijos liaudies vadas Gomulka. Jis sakė, kad "Vakarų karo is- terija" priverčia visas Var- šuvos apsigynimo sąjungos valstybes padidinti savo gy- nybos jėgas.

Gomulka sakė, kad ir Lenkija padidino armijos jėgas, idant nepasikartotų 1939 metų katastrofa. Jis sakė, kad vokiečiai, karo kurstytojai, turi suprasti, jog dabar Lenkijos sienos bus pakankamų jėgų ap- saugotos.

Pranešimas!

CLEVELAND, OHIO
LMS Clevelando skyriaus susi- rinkimas įvyks ketvirtadienį, Sep- tember 21 dieną, 6.30 val. vak., LDS klubo svetainėje, 9305 St. Claire Ave.
Prašom visus narius dalyvauti šiame susirinkime, turim daug svarbių dalykų aptarti, taip pat pri- siuošt prie žieminio sezono. Taipgi prašau atsivest naujų narių.
Sėkr. S. Kuzmickas (73-74)

BINGHAMTON, N. Y.

Mirus

Evai Palilon (Palionienei)

Reiškiame širdingą užuojautą liūdesy likusioms sesutėms: Emilijai Chernienei, Binghamton, N. Y., ir Onai Židonienei, Tarybų Lietuvoje, ir jų šeimoms ir kitiems giminėms, artimiesiems ir draugams.

P. Yasilionienė
I. ir M. Liuzinai
M. Kazlauskienė
J. Kireilis
J. Strolis
J. Degutis
A. ir H. Pagiegalai
J. Vaicekauskas
V. Zmitraitė-Miller
A. Dishis

U. Šimoliūnienė
H. Zukienė
M. Kulbienė
J. ir N. Stroliai
O. Kireilienė
E. Strolienė
O. Wellus
A. Žiburienė
A. Vaicekauskienė
A. ir J. Navalinskai

WASHINGTONAS.—At- vyko Indonezijos presiden- tas Sukarno ir Mali presi- dentas Modibo Keita. Jie perduos prez. Kenedžiui Belgrado konferencijos nu- tarimus.

Galveston, Texas. — Jau žinoma, kad laike uragano "Carla" siautėjimo žuvo apie 20 žmonių. Uragano ir po jo siautusiai tornado pa- daryti nuostoliai siekia apie \$200,000,000.

BINGHAMTON, N. Y.

MIRUS

Emilijai Žvirblienei

Reiškiame širdingą užuojautą liūdesyje likusiems jos sūnums Joseph, Bainbride, Stanley, Burlington, Mass., ir Frank, Glens Falls, N. Y., ir sesutei Barbo- rai Kolešienei, Binghamton, N. Y., keturiems anū- kams ir kitiems jos giminėms, artimiesiems ir drau- gams.

P. Yasilionienė
M. Kulbienė
I. ir M. Liuzinai
H. Zukienė
J. Karčiauskienė
J. ir N. Stroliai
J. Kireilis
J. Vaicekauskas
J. Strolis
P. Morkevičius
V. ir B. Keršuliai
iš Brooklyno
P. Mikolajunas
O. Wellus

A. ir N. Yudikaičiai
U. Šimoliūnienė
V. ir A. Kazėnai
M. Kazlauskienė
K. Staniulis
J. Lindberg
O. Kireilienė
K. Vaicekauskienė
E. Strolienė
A. ir H. Pagiegalai
V. Gaidys
V. Zmitraitė-Miller
A. ir J. Navalinskai

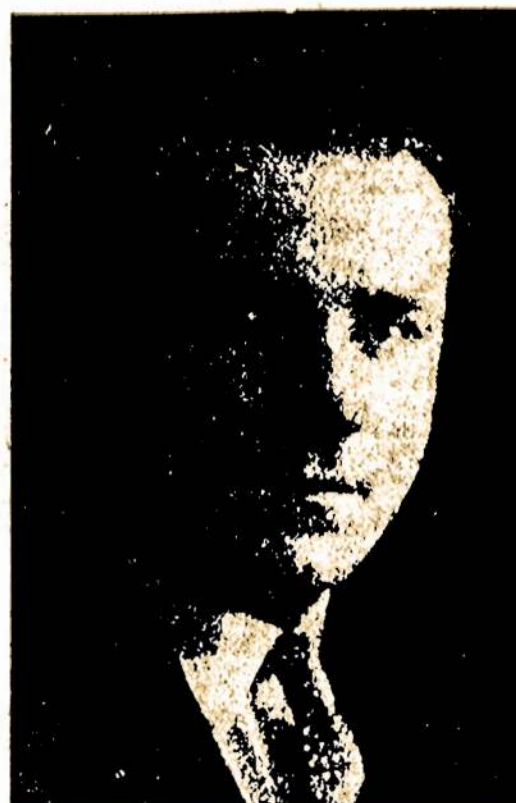
Worcester, Mass.

Spaudos Paramai Didysis

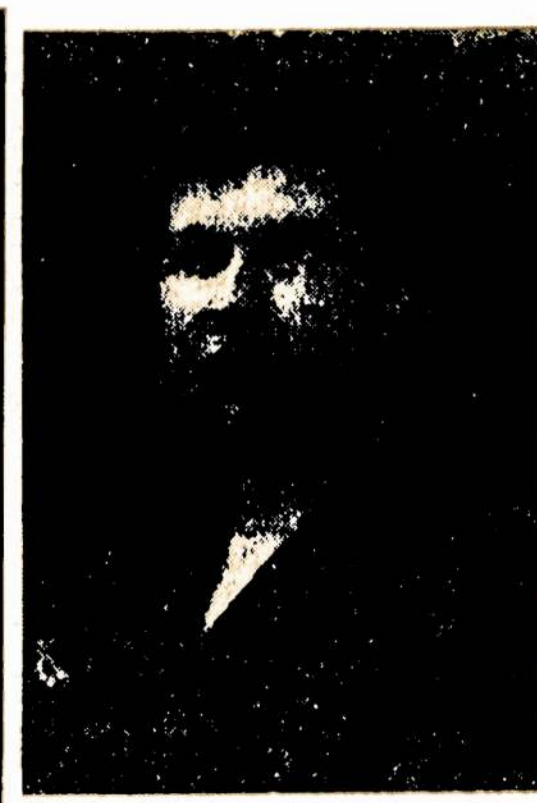
PIKNIKAS

Bus Olympia Parke

Gražią Dainų Programą Atliks

Jonas Sabaliauskas

Ona Dirvelienė

Duetui akompanuos Jonas Dirvelis

BROOKLYNO AIDO CHORO MOTERŲ KVARTETAS
Nellie Ventienė, Ona Cepulienė, Nastė Bulcienė, Kostė Rušinskienė
Vadovaujamas Mildred Stensler

Ivyks Sekmadienį

Rugsėjo 17 September

Tikimės turėti svečių iš Kalifornijos

Nuoširdžiai pasveikino iš kalėjimo grįžusį Winstoną

Rugpjūčio 31-os vakarą Manhattane įvyko masinis banketas susitikti ir pagerbti iš kalėjimo sugrįžusį Henry Winstoną. Teresos viešbučio balrūmis vargiai buvo matęs tokią spūstį, nebent tik tuomet, kai čia svečiavosi Kubos premjeras Kastro ir jo garbės svečias Chruščiovas. Tautų, spalvos ir luomo atžvilgiu publika šiandien čia labai mišri. Nesunku buvo atpažinti žymų artistą, profesorių ar dvasiškį greta eilinės šeiminkės ar tiesiai iš fabriko atskubėjusio darbo žmogaus.

Visa tai džiugino kiekvieną. Vidurvasario kaitroje, eilinių darbo dienos vakarą, pagerbti darbininkų vadą komunistą Winstoną suplaukusi minia žmonių, atstovaujančių daugelį skirtingų organizacijų, tautų ir sluoksnių, stipriai rodė vieną dalyką:

Amerikiečiai pasijudino ginti savo demokratines teises, įskaitant teises ir komunistams turėti savo organizaciją, susirinkimus, spaudą, turėti savo idėjas ir jas skelbti.

Tenka priminti, kad Winstonas buvo nuteistas ir įkalintas ne už tai, ką jis padarė, pasakė, ar parašė, bet už tai, ką prieš jį sakė darbo žmonių prieš valdomi liudininkai. Jis buvo nuteistas einant minties kontrolės įstatymu — Smith'o įstatymu (Aktu).

LMS VEIKLA

Konstancija Menkeliūnaitė

Smagu pranešti, kad višiemis gerai žinoma dainininkė, K. Menkeliūnaitė, su savo vyru yra atvykusi į JAV atostogų. Apart New Yorko, Konstancija mano aplankyti Čikagą, Clevelandą, Detroitą, ir galėtų sustoti ir kituose miestuose.

Newyorkiečiai galės išgirsti K. Menkeliūnaitę "Laisvės" koncerte, kuris įvyks lapkričio 12 d. Taipgi Aido choras rengia vakarą su vaišėmis rugsėjo 30 d., kur bus proga asmeniškai susitikti su Menkeliūnaite. Aidiečiai priruošę gražią meninę programą, o K. Menkeliūnaitė irgi pasižadėjo padainuoti šiame pokylėje.

Aido choro Moterų kvartetas vyksta į Worcesterį į spaudos pikniką šį sekmadienį, rugsėjo 17 d., ir pakvietė K. Menkeliūnaitę važiuoti sykiu, kur jina galės susitikti su Naujosios Anglijos draugais.

Mūsų patarimas kolonijoms: kur tik galima, rengti koncertus K. Menkeliūnaitei. Menkeliūnaitė galėtų aplankyti visą eilę miestų tarp rugsėjo 30 d. ir lapkričio 12 d. Galite susisiekti su ja, rašant jai "Laisvės" adresu, arba per Meno Sąjungą, rašant man bei mūsų sekretorei Mildred Stensler.

Visi atsimenama K. Menkeliūnaitės darbuotė mūsų eilėse per ilgus metus. Išvykus gyventi Italijon, ji taipgi mūsų nepamiršo. Ne vieną sykį matėme jos vardą ir aukotojų tarpe "Laisvės" vajuose. Jinai, gyven-dama Italijoje, savo balsą lavino, ir mes pilnai tikimės, kad ji padarė didelio progreso.

Ieva T. Mizarienė
LMS Pirmininkė

Reikšmė to, kad Winstonas tapo paliuosutas ne pilnai išbaigus bausmę, daugelis kalbėtojų kredito padidėjusiam už išlaisvinimą judėjimui. Winstoniui daromą skriaudą judėjimas parodė pasauliui. Nepatogu pasidarė svieto "laisvintojams" kalbėti apie laisves su apakintu kalėjime Winstonu. Pagaliau prezidentas Kenedis likusią bausmę panaikino, už ką Winstono grynėjas (žymusis Washingtono advokatas John Abt) savo kalboje tarė prezidentui padėkos žodį.

Jaudinančią kalbą pasakė pats Winstonas — sutiktas ir palydėtas atsistojimu ir ilgomis ovacijomis. Jis dėkojo visiems, kurie jį lankė, jam parašė, o ypač tiems, kurie už taiką, už darbo žmonių reikalus ir sykiu už jo paliuosavimą darbavosi. Tos žinios, sakė jis, teikė jam neapsakomai daug stiprybės, jo kančios darėsi lengvesnėmis, kai idėjos, už kurias jis buvo persekiojamas, šen ir ten pražydo laimėjimais. Winstonas pasižadėjo (pagal savo dabartinę išgalę) laikytis kovotojų gretose, nes poilsui dar ne laikas: "Though I lost my sight, I never lost my vision", sakė Winstonas.

Jis nematė, kaip šio pareiškimo grožį palydėjo iš daugelio akių pabirę deimantukai greta sugriaudėjusios naujos ovacijos.

Didelį džiaugsmą sukėlė pranešimas, kad visa Winstonų šeima, kaip sakė vakaro vedėjas, "pamatys pasauli", nes yra pakviesta Maskvon. "o iš ten į pasaulį visos durys atdaros", sakė jis. Sykiu keliaus žmona, šinelis ir dukrytė, kurie irgi nemaža prisikentė per dešimtį vyro-tėvo persekiojimo metų.

Greta jaudinančių sveikinimo pareiškimų ir daiktinių dovanų, sudėta ir piniginių graži suma, į kurią ir jaunas lietuvių atstovas atnešė dvišimtinę.

Draugiškai, solidariai ir mes pasveikinome kovotoją. Garbė pasidarbusiam ir prisidėjusiems. Mitingo rengėjai paskelbė jog piniginės dovanos bus padėtos Judy ir Larry Winstonui mokslui.

Dar vienas tarp politikierių skandalas

Brūklynetis architektas Vito P. Battista, kuris kandiduoja į miesto majoro vietą, paskelbė kaltinimus prieš gubernatorių Rockefellerį ir Lefkowitzų. Jis sako, kad jiedu norėję jį papirkti ir priversti ištraukti savo kandidatūrą. Žadėję jam aukštą vietą valstijos valdžioje.

Rockefelleris ir Lefkowitzus prisipažįsta, kad jie turėjo su Battistu pasitarimą, bet jam jokių papirkimų nežadėję ir nesiūle.

SVEIKINA IŠ KANADOS

Petras Šolomskas, "Laisvės" spaustuvininkas, dabar leidžia vakacijas pas savo brolio sūnaus šeimą Kanadoje. Jis rašo:

Sveiki, laisviečiai! Rugsėjo 9 d. popietę atvažiavome į mišką prie gražaus ežero, apie 90 mylių į šiaurę nuo Toronto. Čia vietovė labai graži. Jaučiuosi gerai. Viso gero visiems.

Petras

Prakalbos - pranešimas jau rytoj

Jonas Siurba, grįždamas iš Tarybų Lietuvos po dviejų mėnesių viešnagės, taip pat aplankė Paryžių, Kopenhagą, ir Stokholmą. Visur plačiai stebėjo žmones ir jų gyvenimą.

Dabar jis padarys mums idomų pranešimą iš savo kelionės Lietuvoje, Tarybų Sąjungoje ir tuose kituose kraštuose. Susirinkite! Išgirsite!

Prakalbos - pranešimas įvyks jau rytoj, šeštadienį, "Laisvės" salėje.

Prakalbas rengia LDS 1 kuopa.

Graži niujorkiečių grupė vyks į Worcester, Mass.

Kaip žinia, Naujosios Anglijos lietuvių rudeninis spaudos piknikas įvyks Worcesterio gražiame Olimpijos parke jau šį sekmadienį, rugs. 17 d. Tikimasi daug publikos iš visos Mass. valstijos. Bus daug svečių iš Connecticut valstijos.

Bet žada neatsilikti ir Niujorko ir New Jersey lietuvių. Jau pirta, kad ir iš šios apylinkės nemažai ruošiasi vykti į Usterį. Vyks mūsų šaunus Aido choro Moterų kvartetas pikniko publiką gražiomis dainomis linksminai. Nugirsta, kad su kvarteto narėmis vyks kai kurie ir jų vyrai. Kvartetą sudaro Ona Cepulienė, Kostė Rušinskienė, Nelė Ventienė ir Nastė Buknienė. Vyks iš New Jersey kvarteto mokytoja Mildred Stensler. Teko sužinoti, kad į spaudos pikniką žadą vykti mūsų mielosios žmonės iš Italijos Konstancija Menkeliūnaitė. Gir-dėjome, kad gal vyks ir abu du Feiferiai. Taipgi kalbama, kad gal vyks ir abu atstovaus A. Bimba. Su juo vyks gal ir io žmona Ilse.

Tai matote, kokios šaunios perspektyvos apie niujorkiečius ir didįjį rudeninį spaudos pikniką Usteryje.

Ar būsite mūsų svečiai?

Nepaprastai skanūs pilni "charcoal" steiko pietūs ruošiami sekmadienį, rugsėjo 24 d. Jei oras bus palankus įvyks girioje priemarių kranto, kur dar bus galima ir pasimaudyti. Jei lytu, "broiled" steiko pietūs įvyktų "Laisvės" salėje. Bet kurie norėsite juose dalyvauti, turite iš anksto užsakyti vietą. Svečius registruoja Vincas Venckūnas ir Juozas Zajankauskas. Bet galite savo vardą ir pavardę palikti ir "Laisvės" raštinėje.

Pietus valgysime tarp 12 ir 1 val. Bet būkite pasiruošę praleisti visą ilgą popietę, nes pavakareje bus duodami "hot dogs". Nereikia nė sakyti, jog prie steiko ir "hot dogs" bus ir šiaip įvairių vaišių.

Todėl būkite mūsų svečiais. Praleiskite pusdienį gražiai ir naudingai. Išvyksime nuo "Laisvės" salės 11 val. ryto. Labai prašome tų, kurie turite automobilius, padėti mums nuvežti tuos, kurie jų neturi.

Rengėjai

W. Z. Fosterio laidotuvių mitingas Niujorke

Angliškas savaitraščių "The Worker" praneša, kad pirmadienį, rugsėjo 18 d., kaip 7:30 val. vakaro, įvyks JAV darbininkų vadovo Williamo Z. Fosterio laidotuvis — masinis mitingas. Vieta: Carnegie Hall, 7th Ave. ir 57th St., Manhattane.

W. Z. Fosteris, kaip žinoma, mirė rugsėjo 1 dieną Maskvoje. Jo palaikai buvo sudeginti krematoriume ir laikinai pelenai buvo įtalpinti Kremliaus sienoje,

kur ilsisi daugybė revoliucionierių - kovotojų už darbo žmonių reikalus.

JAV Komunistų partijos pirmininkė Elizabeth Gurley Flynn nuvyko į Maskvą dalyvauti laidotuvis, ir ji, grįždama, žada parvežti Fosterio pelenus į JAV, kad jie čia būtų iškilmingai palaidoti.

Posterio laidotuvių mitingą ruošia niujorkiečiai darbo žmonės; mitinge bus nušviesti šio didžio kovotojo darbai ir visas gyvenimas.

Automobilio nelaimėje žuvo trys lietuviai, santariečiai

Rugsėjo 11 dieną netoli Reading, Pa., važiuojant Pennsylvania Turnpike vieškeliu, įvyko baisi avarija - automobilio nelaimė, kurioje žuvo trys brooklyniečiai lietuviai, o trys tapo sužeisti — du pavojingai. Avarija įvyko atsimušus automobiliui į sunkvežimį, kuris, sakoma, stovėjo kelyje; oras buvęs miglotas.

Žuvo:

Antanas Škėma, aktorius, rašytojas - žurnalistas, 45 metų amžiaus, gyv. 330 Colbert St., Brooklyne.

Jurgis Jakštys, 50 metų, gyv. 42 Jerome Street, Brooklyne.

Indrė Audėnaitė, 21 metų amžiaus, gyv. Cleveland gatvėje, Brooklyne.

Sužeisti:

Christina Škėmaitė, 21 m. amžiaus.

Laima Yasiliauskaitė, 20 metų amžiaus.

Romualdas Penikas, 24 metų amžiaus.

Visi trys sužeistieji paguldyti ligoninėje. Vienas užmuštųjų buvo išmestas iš automobilio ir

pervaziuotas pro šalį lekiančio sunkvežimio.

Nelaimė - tragedija įvyko, sakoma, dėl to, kad per greit ir neatsargiai buvo važiuota. Automobilis priklaušė Jakštysui, o jį varavo Penikas.

Visi šeši — naujieji ateiviai, t. v. dipukai. Jie buvo santariečių konferencijoj, įvykusioj Bačiūno farmoje, Michigan valstijoje. Nelaimė įvyko jiems iš ten grįžtant.

(Santariečių "partija" yra artima Sandaros "partijai". Tai grupelė nevaliberalų, nors ji veikia išvien su kitomis Tarybų Lietuvai priešiškomis grupėmis. Jie kadaise buvo manę įstoti į Sandarą ir išmesti iš sandariečių organo redaktoriaus vietos M. Vaidylą, kuris, santariečių nuomone, yra labai netašytas, netinkamas būti redaktorium. Kai Vaidyla tai pajuto, tai patvarkė: nepriimti dipukų į Sandarą, nes jie nori jį išvesti iš vietos!..)

Visi užmuštieji pašarvoti Šalins - Šalinskų šermeninėje, Woodhavene. Kada jie bus laidojami, šiuos žodžius rašant, dar nežinoma.

Gal negaus pasaulinei parodai paramos

Niujorko miestas susilaukė nepalankios žinios iš Washingtono. Ten keliamas smarkus protestas prieš teikimą ruošiamai 1964 metais pasaulinei parodai federalinės finansinės paramos. Tokia parama turėjo siekti net 30 milijonų dolerių.

Prieš teikimą finansinės paramos sukilo senatorius Fulbright ir kiti senatoriai. Jie sako, kad kai buvo renkama pasaulinei parodai vieta, tai Niujorkas žadėjo neprašyti jokios federalinės paramos. Tik tuo supratimu pasiremiant, girdi, buvo sutikta, kad paroda įvyktų Niujorke. Tai būtų, jie sako, sulaužymas susitarimo, jeigu dabar iš federalinio izdo būtų skiriama didžiulė suma pinigų.

Diskusijos eina, ginčai eina.

Leningrado Kirovo vardo baletas debiutuoja Metropolitan Opera patalpose. Net komercinė spauda prielankiai atsiliepė apie Inos Zubkovskajos debiutavimą "Gulbių ežere".

Miesto majoras Wagners sako, kad tie demokratų, kurie išstojo prieš jo kandidatūrą, o turi miesto darbus, tai netrukus galės sau "naujų pasieškoti".

Svečias iš Baltimorės

Šią savaitę aplankė mus malonus svečias iš Baltimorės, Md., Jonas Smalenskas. Jis per ilgą laiką buvo biznyje, laikė "self service" maisto krautuvę. Dabar jis jau yra atsistatydinęs iš biznio ir turi laiko aplankyti savo draugus.

Jonas Smalenskas ir biznyje būdamas buvo geras finansiniai rėmėjas Amerikos lietuvių apšvietos ir kultūros reikalų. Jis ypač daug yra prisidėjęs su parama spaudai.

Jonas taipgi yra didelis meno mylėtojas. Gyvendamas Detroit, Elizabeth, Baltimorėje jis priklausė progresyvių lietuvių choruose, dainuodavo juose ir gausiai juos remdavo finansiniais.

Dabar Jonas Smalenskas jau yra 73 metų amžiaus. Stiprus ir vikrus vyras, domisi pasauliniais įvykiais, stiprus kovotojas už taiką. Vasaromis Smalenskas gyvena Baltimorėje, o žiemomis Floridoje. Dabar, spalio mėnesį, jis jau išvyks į Floridą apsigyventi ten žiemos sezonui.

New Yorke lankydamsis Smalenskas teiravosi apie 1961 m. "Laisvės" vaju gavimui naujų skaitytojų. Jis visada daug materialiai prisideda išvedimui vaju. Pasižadėjo ir šiemet paremti vaju.

Jonas Smalenskas yra didelis patriotas A.L.D.L.D. Jis sugestavo tai draugijai vieną ypatingą leidinį. Gaila, kad dėl trūkumo intelektualų pajėgų, vargiai Draugija galės praveisti

Smalensko sumanytą, tačiau jį tai yra kreipiama daug atidžios.

Jona Smalenskas New Yorke pabuvo tik tris dienas. Oras čia buvo labai karštas, tačiau Jonas labai tesiskundė dėl oro. Jis buvo linksmas ir grįžo į Baltimorę gerame ūpe.

P. Buknys

Po miestą pasidairius

Platus darbas eina prisi-rėngimui prie Pasaulinės parodos, kuri įvyks 1964-1965 metais. Washingtone daromi planai skirti JAV paviljonui \$30,000,000.

Jau atsidarė parapijinės mokyklos. New Yorke yra 483 mokyklos, kurias per-eitą sezoną lankė 364,000 vaikų.

Per metų metus "Daily News" ir Hearsto laikraščiai reikalavo, kad Jungtinės Valstijos nutrauktų derybas Genevoje ir tuoju pradėtų atominių ginklų bandymus.

Kada konferencija pakriko, tai ta pati spauda iš kailio neriasi, puldama TSRS už atominių ginklų bandymus. Reiskia, ponai redaktoriai nori, kad tik JAV ruošys karui, bet kitos šalys, kad nedarytų nieko savęs apsigynimui.

Kuba atims nuo bėglių pilietybę

Havana. — Atsitarant mokslo įstaigoms kalbėjo Kubos premjeras Kastro. Jis sakė, kad Kuba dės pastangų pakėlimui mokslingumo, kaip bendrai, taip ir technikos srityje.

Jis sakė, kad tie technikai, kurie pabėgo į Jungtines Valstijas, susipras, galvėsis, bet jeigu jie laiku į Kubą nesugrįš, tai neteks pilietybės ir galės "klabenti Kubos duris, bet jos jiems bus uždarytos".

Kastro ragino mokyti kitų kalbų. Sakė, kad iš Tarybų Sąjungos atvyks 100 profesorių, kurie mokys rusų kalbos. Jis ragino mokyti rusų, kinų, anglų, francūzų ir kitų kalbų.

Apgailėstaujame, kad mirė

Kazys Balčiūnas

Amerikos lietuvių pažangiosios visuomenės organizacijų narys.

Mirė rugpjūčio 31, palaidotas rugsėjo 11, 1961 m. Tebūna mumyse gyvas jo prisiminimas!

J. Gasiūnas
J. M. Kalvaičiai
J. N. Zajankauskas
Ch. Sipavičius
W. Lelis
Ch. Nečiūnskas
J. M. Purvėnai
Ed. Morkus
A. Bimba
J. Gužas
M. A. Liepai
P. Siauris
W. Brazauskas
P. Venta
R. H. Feiferiai
L. Kavaliauskaitė
O. Cibulskienė
J. Babarskas
Natalija Iešmantas
Ona Quater
S. Sasna
Ona Titanis
V. V. Bunkai
W. O. Baltrušaičiai

D. F. Mažiliai
P. A. Aleknai
Kazė Čekauskas
P. Višniauskas
M. Stakovas
M. Grigas
A. Mikalaus
S. Večks
Leo Govril
J. Patašius
Kazys Aleksynas
M. Vasilūtė
B. N. Skublickai
V. O. Cepuliai
J. A. Vazniai
P. Gustaitis
J. Kasmočius
A. J. Meškiai
W. G. Danels
J. Smalenskas
J. S. Vinikačiai
F. Babarski
M. Simon

Help Wanted Female

MERGINOS. 18 iki 25. Uždarbis iki \$100 į savaitę. Vakarinis darbas nuo 8 val. vak. iki 2 val. ryto kaip šokėjos. Patyrimas nereikalingas. Kreipkitės asmeniškai tarp 6 ir 7 val. vak. kiekvieną vakarą, bet ne pirmadieniais. **BLUE BIRD BALLROOM**, 888 Broad St., Newark, N. J.

VYRISKI DRABUMAI

Nauji ir biškį dėvėti paltai, batai, ir kiti drabužiai. Pačiam dėvėti arba siųsti už marių. Priėmamos kainos. Pertašymai veltui.

LUTA CLOTHING
1556 St. Nicholas Ave. (187-188)
NYC, INT 191st.